

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema: mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za večkrat primeren popust.

Periodna oznanila, zahvale, smrtneice itd.:
enostolpna petstvrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petstvrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni na-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Sijajen shod S. L. S. v Ljubljani.

Včeraj dopoldne se je vršil v veliki dvorani »Uniona« sijajen shod volilcev S. L. S. iz Ljubljane in okolice. Dvorana je bila nabito polna in navdušenje med zborovalci za delo S. L. S. je pokazalo, da liberalne klevete ne rode med poštenim slovenskim ljudstvom sadu in da bo to ljudstvo sledilo svojim voditeljem do novih bojev in zmag. Ljudstvo, ki spoznava vrednost dela naše deželnozborske večine, pozna tudi liberalne laži in obrekovanja ter jim ne verjame, ker je zavedno. Liberalci naj lažejo tudi nadalje, ako se jim ljubi. Ljudstvo pa, ki je potom S. L. S. dosseglo že mnogo svojih pravic, ve, da je rešitev slovenskega gospodarskega in narodnega vprašanja edino v S. L. S., ki je v resnici ljudska stranka.

V naslednjem podajamo poročilo o včerajšnjem shodu:

SHOD JE OTVORIL DRŽAVNI POSLANEC G. FRAN POVŠE

ki je govoril:

Spoštovani gg. volilci! Dragi slovenski možje! Ko ste pred 6 leti izvolili pod praporom S. L. S. na delu za blagor domovine naše dosedanje deželne poslance v deželni zakonodajni zastop, ste imeli nado, da napoči tudi za našo domovino boljša doba. Delo šestih let je sedaj dovršeno. Sedaj imate vi besedo, da sodite, v koliko so bile upravičene vaše nade.

Dragi mi! Stojimo pod vtisom izseljevanja. Ljudstvo hiti trumoma v prekomorski svet, iskat si kruha in zaslužka. Tudi jaz sem bil svoj čas globoko potrta, ko so zapuščali naši ljudje rodno grudo. Kaj pa je bilo povod izseljevanju — kot pomanjkanje kruha? V nesrečnih zakonodajnih dobah so rastle dolgovi in koliko krepkih kmečkih sinov je zapustilo domovino, ker niso mogli živeti doma.

Sedaj snujejo v državnem zboru nov zakon, ki urejuje izseljevanje. Ta zakon pa je lep samo na papirju. Da se omeji izseljevanje, je treba ustvariti v Avstriji predpogoje, da bodo naši ljudje mogli živeti na rodni zemlji.

Številke grozno govore. Poleg Galicije, Kranjske in hrvatskih dežel, kjer se največ ljudi izseljuje, je najmanjša številka izseljencev iz Nižje Avstrijske in sploh nemških dežel. Tam so namreč predpogoji dani.

Zato je S. L. S. zelo modro ravnala,

da se je v deželnem zboru poprijela dela, da se zboljšajo v domovini gospodarske razmere. Ako se bo to delo nadaljevalo, potem bodimo prepričani, da se bo moglo tudi še živeti na rodni grudi.

S. L. S. je vedela, da je kmet v pretežni večini v deželi in zato je tudi v prvi vrsti skrbela za povzdigo kmečkega stanu. Šestletna minola legislativna perioda je naravnost velikanskega pomena v prilog prebivalstva dežele. O tem vam bosta še obširneje govorila dež. glavar in dež. odbornik dr. Lampe.

V kratkih potezah pa naj omenim, da se je svoječasno delovalo za povzdigo kmetijstva s tisoči, a sedaj s stotisoči. Koliko se je storilo za povzdigo zemljišč. Letos n. pr. ko smo imeli toliko deževja, ni nikdar preplavila voda ljubljansko barje, kljub temu, da je bil odprt samo Gruberjev kanal. In ko bo enkrat izvršena regulacija Ljubljane, bo ustvarjeno tudi blagostanje Barjanov, ker bodo s pridelovanjem boljše krme povzdignili živinorejo, ki je podlaga kmetijstva.

Kar se tiče izrabe vodnih sil v deželi, odgovarjam iz prepričanja, da hvalim Boga, da se je našel deželni odbor, ki se je pogumno lotil tega vprašanja. Naraščajo deželne potrebe in dežela mora gledati, kako jih naj pokrije, ne da bi naložila davkoplačevalcem nova bremena. Treba je z umnim gospodarstvom dobiti nove dohodke. Kaj vse nam nudi lepa naša domovina! Ali naj pustimo, da tujci izkoristijo prirodne darove naše domovine? Zato je treba izkoristiti vodne sile za pospeševanje večje obrti in tudi kmetovalci bomo radi naročali nove gospodarske stroje, kajti zemlja pravi: Obdelaj ti mene, če ne bom jaz tebe izdelala! (Pritrjevanje.) Le umno gospodarstvo nas more rešiti. Kaj pomaga, zabavljati proti tujemu kapitalu, — na delo je treba iti! Ravno v vodnih silah, ako jih bo dežela izrabila, vidim nov vir blagostanja. Dandanes vidimo, da se v velikih obratih prebije domačin k večjemu do kakega »werkmeistra«, mi pa hočemo, da tudi domači ljudje pridejo v industriji do boljšega kruha.

Na podlagi vodnega zakona, ki ga je cesar odobril, reče lahko dežela o vodnih silah, moje so in jaz sem prva, ki imam pravico do njih. In ako bi jih hotela n. pr. prodati, bi namesto, da bi zvišala doklade, že s tem pokrila svoje potrebščine. Pri tem pa bi mi tudi lahko stavili podjetniku pogoje, da nastavlja v svojem podjetju samo domače sinove.

Vedno zabavljamo čez tujce, a dokler je prostost za preseljevanje, ne moremo zabraniti, da bi tujci k nam ne prišli. A deželni odbor je ustvaril sedaj predpogoje, da bo lahko domačin gospodar v veliki obrti. (Odobranje.)

Ako premostrivate vso stvar z mirnim očesom, boste spoznali, da so pod praporom S. L. S. zbrani delavci vršili svojo dolžnost, in vi, ko boste po novem cesarskem poklicu volili nove poslance, — sodite, pa pošteno, — sebi in domovini boste storili najboljše. (Burno odobranje.)

DEŽ. GLAVAR DR. IVAN ŠUSTERŠIČ (pozdravljen z dolgotrajnim, vihnim ploskanjem in živio-klici):

Slavni zbor! Stojimo torej zopet v vojski. Volilni boj je boj, je nekaj podobnega kakor vojska. Armade nastopijo, se vojskujejo ena proti drugi — ena zmagaja, druga podleže. Armade, ki nastopijo v volilnem boju, so stranke, in volilci, ko nesó svoje glasovnice na volišče, se imajo odločiti za eno ali drugo stranko. Ime kandidata, to je samo zastava, za stranko se gre, za stranko odločuje volilec. Stranke pa se razlikujejo po programih. Kaj je program? Program je lahko nekaj resnega, program je pa lahko tudi samo pesek v oči. So stranke, ki fabricirajo programe samo za volitve, ki se pa potem za svoj program boremalo zmenijo. (Veselost in pritrdjevanje.) Jaz mislim, da na голе besede programa ni nič dati, dati je le na delovanje, na delo: stranka naj z delom pokaže, kaj je njen program. (»Tako je!«) Jaz mislim, gospodje volilci, da je to en stavek, katerega vsak razumen človek lahko sprejme, kajti besede so poceni, poceni je papir in poceni je tinta (Veselost in pritrdjevanje); ampak na delu se spozna stranko, kakor se na delu spozna moža. (»Tako je!«) Slovenska ljudska stranka stopa po petletnem napornem delovanju pred Vas, gospodje volilci, in Vam pravi: Pet let smo bili na vladi v deželnem zboru in deželnemu odboru — tukaj je naše delo, sedaj pa povejte, ali smo prav delali, ali je pa za nič to naše delo. In tu s ponosom, s ponosom in mirno vestjo lahko rečem: Volilci kranjske dežele, mi Vam pokažemo svoje delo, tako smo delali, in ako nam zopet poverite svoje zaupanje, potem bomo šli v bodoče po isti poti naprej. (Živahno odobranje in ploskanje.)

Gospod predsednik je bil mnenja, da Vam bom jaz v podrobnosti razvil vse delo S. L. S. v deželnem zboru v teh petih letih, odkar je bila S. L. S. v večini v deželnem zboru. Jaz tega ne bom storil, ker bi to predalec vodilo, preveč časa vzelo; bilo bi

pa tudi nepotrebno zaraditega, ker sfe Vi razumni volilci, ki ste zasledovali delo S. L. S. in ker je razuntega vse natisnjeno črno na belem in vsak lahko to bere ter se tedaj o vseh podrobnostih lahko pouči. Naše delo ni bilo skrito, mi smo delali na solncu, na jasnem dnevu, in kdor ima oči, je lahko gledal, kdor pa oči nima, temu jih tudi jaz dati ne morem. (Veselost.)

Pravim: Naš program je naše delo, naš program je trdna volja, da bomo nadaljevali to delo, ako nam zopet ljudstvo poveri gospodstvo v deželi. (Živahno odobranje in ploskanje.)

Sedaj pa pogledimo malo program naših nasprotnikov. Kaj pa je bilo delo nam nasprotne politične stranke, kaj pa ima ta pokazati? (Smeh in klici: »Nič!«) Gospodje volilci, Vi ste zasledovali to delo, »delo« — to besedo je treba dati med ušesca. (Veselost.) Zaman se išče kaj pozitivnega. Vseh pet let to delo ni bilo nič drugega kakor sumničenje, zabavljanje, psovanje, natolcevanje in obrekovanje. (Klici: »Res je!«)

Tedaj, gospodje volilci, razlika leži v delu in nedelu. Kdor je za to, da se v deželnem zboru in v deželnem odboru dela, pametno dela za ljudski blagor, ta bo šel s S. L. S. (Živahno odobranje.) Kdor je pa za laži, zabavljanje, sumničenje, natolcevanje in obrekovanje, ta bo pa šel z liberalno stranko. (Klici: »Tako je! Naj le gre!«) Vidite, gospodje volilci, — da omenim samo par zgledov o delovanju nam nasprotne stranke — gospod predsednik je že govoril o električnih centralah, katere gradi dežela. Seveda, to pripoznam, treba je veliko poguma — ja, jaz bi še več dejal: Treba je naravnost predrznosti, ako se loti ena stranka tako ogromnega, takega velikanskega dela, kakor so hidroelektrične centrale v deželi, ali mi imamo ta pogum (Živio-klici), to predrznost zaraditega, ker mi se ne strahimo nobenega rizika, kadar se gre za napredek v naši deželi. Ja, gospoda, ako se ne bi našli ljudje na svetu, ki imajo kaj korajže, ali bi bilo potem sploh kaj napredka na svetu. Potem bi bil vsak napredek izključen, ker je vsak napredek korak v temo. (Pritrdjevanje.) Kdor hoče samo s popolnoma sigurnimi številkami računati, n. pr. $2 \times 2 = 4$, ali jaz dam štiri, dobiti moram 6, zaslužim dve, — ta bo kvečjemu branjevec ali pa kramar postal (Veselost) in drugega nič. S takim računanjem se ne pride do nobenega napredka. Če bi Kristof Kolumbus namesto veren katoliški Genuez bil ljubljanski liberallec, potem bi Amerika še danes ne bila odkrita. (Živahna veselost.) Kristof Kolumbus bi bil v Ljubljani ostal pri »sekserbirtu«. (Ponovljena veselost.) Vidite gospodje volilci,

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovnik dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Zgodaj zjutraj se je odpravil na pot, a ko se je pripeljal v mesto, ga je nenavadni red spravil v začudenje.

Jame ob cesti so naglo zasipavali z zemljo; z žreblji so pribijali odtrgane deske na mostu, pometali ulice, grabili so na kupe blato, ki je še pomnilo jesensko deževje in še sedaj, ko so ga pričeli mešati, napolnjevalo ulice z odurnim vonjem gnjilobe.

Stroga povelja stražnikov so pristila celo jude, da so morali odstraniti največjo nesnago izpred glavnega vhoda. Začuden pop je vprašal nekega stražnika, kaj je vzrok teh priprav, ta je pa odgovoril kratko: »Boh zna, ta načelnik,« ter se je urno odstranil.

Mesto njega je pa jud, ki je slišal popovo vprašanje, odvrnil s skrivnostnim obrazom:

»Pravijo, da sam gubernator.«

»Imam srečo,« se je nasmehnil, »in dobro, da sem se oblekel v novo riaso,

kajti gubernator je gotovo prišel v zadnji križi. Poprosim za avdijenco in povem ne samo o križu, ampak tudi o popravljanju katoliške cerkve, ker sem danes videl, da vozijo tvarino. Ker imamo takega glavarja, vladajo tukaj plemstvo in katoliški duhovniki, kakor v svojem kraju, v Galiciji . . . Postavlja jo križe, popravljajo katoliške cerkve, zaničujejo pravoslavlje, ne marajo niti govoriti po rusko, nočejo prispevati za spomenik Aleksandra II. . . .

Spomnil se je mladega Revskega in Zveličeve, zakipel jeze in sklenil jih zatožiti pred gubernatorjem . . . če pojde tako dalje, bodo veleli popa, kadar pride v grad, s psom zapoditi z dvorišča, za grajščino pojdejo pa uporniki . . .

Tudi mora podpreti svojo tožbo na Šeloga, naj spozna uporniki, da volja popa je volja vlade, in to jih bo naučilo spoštovanja do pravoslavja.

Medtem ko je tako premišljeval svoj govor, tožbe, pritožbe, se je pripeljal pred stanovanje načelnika straže.

Dobil ga je nemirno hodečega po sobi, v razpeti galamonduri, kadil je cigarete in si često otiral poteči obraz.

»Ah, vi ste, Mihael Vladislavovič; strašno je vroče, jaz moram pa tičati v tej monduři . . .«

»Kaj se je zgodilo pri vas v mestu,

Foma Aleksandrovič? Pometajo, snajžo . . . vi ste pa v slavnostni obleki.«

»Vrag vedi . . . Judje govore o gubernatorju . . . A ta pasji sin ne pove besedice . . . zjutraj je zapovedal z vso naglico osnažiti mesto, stražnikom obleči slavnostne monduře, a dva na konjih je poslal na pot, ki pelje iz gubernialnega mesta . . . gotovo se kdo pripelje . . . toda zato vseeno lahko izpijeja kozarček žganja.«

»Hm . . . izpijeja lahko, toda veste, Foma Aleksandrovič, tudi jaz sem slišal, da se pripelje sam gubernator.«

»Kaj pa za to? Naj boli glava tega psa, Ivana Petroviča, ne nas.«

»Kaj mislite, Foma Aleksandrovič, ali ni to zadeva s križem?«

»Mogoče . . . ah, te baše se tako obotavljajo z zajutrekom,« in odprl je druga vrata in zakričal: »Hej, za vraga, dajte jesti . . . pa za dva!«

»Ali bi ne bilo dobro, da bi šel sam h gubernatorju in mu povedal natančno?«

»Lahko poizkusite . . . toda taki huncvet se zlaže, ker je vodil preiskavo.«

»Kakšno preiskavo,« se je nasmehal pop porogljivo, »pobral je najbogatejše kmete, plačali so, pa jih je izpustil.«

»Nikar tako ne govorite, Mihael Vladislavovič, saj nismo v Galiciji. Pre-

iskava se je vršila v redu, nepokorne je kaznoval, ostale, kar jih je bilo sumljivih, je dal vreči v ječo, in čemu bi jih držal in krmlil, ako se ni ničesar odkrilo? Ako bo pa treba, jih zopet pošlje. Vi veste, jaz mu nisem niti braj niti svak, toda kar je prav, je prav.«

»Toda morali so plačati,« se je nasmehnil pop.

»Kdo pa njemu plača čas in trud, saj vendar ne bo zamaž tratil zdravja. Zaslužil je res, ta pasji sin, a on zna dreti,« se je nasmehnil.

Služkinja je prinesla zajutrek; ko sta se napila žganja, sta jedla, pop pa:

»Veste kaj, Foma Aleksandrovič, v Tesni popravljajo katoliške cerkve.«

»Kaj še! To je izmišljotina in šala.«

»Dajem vam besedo, že vozijo gradivo, les, opeko . . .«

»To je moral potegniti za to cerkev! Hej, ko bi jaz bil glavar,« je vzdihnil;

»no, pa bi vendar vi, Mihael Vladislavovič, napisali poročilo o cerkvi.«

»Napišem že, napišem . . . Kaj pa, ko bi danes povedal gubernatorju?«

»Hm . . . tudi to bi bilo. Povem vam, da si lahko zlomi vrat na križu in cerkvi.«

»Bog daj,« je vzdihnil pop.

Zopet sta jedla in pila, a Foma Aleksandrovič reče:

tako je, — je tudi en princip pri »seksertu« ostati, ampak koliko pride od »seksertirja« ven, koliko napredka, je pa drugo vprašanje. (Ponovna veselost.) Gospodje volilci! Liberalci pravijo, da so oni edina stranka, ki dela za Ljubljano, mi pa, da smo sovražniki, škodljivci Ljubljane itd. (Klici: »Kaj šel!«) Gospoda moja, ali ne bo osuševanje ljubljanskega barja v veliko korist Ljubljani? (Dobro-klici.) In kdo to dela? Dežela to dela, mi, S. L. S. smo to izvojevali. (Pritrjevanje.) In potem, kdo pa je prišel na misel, ustanoviti sredi Ljubljane, v Ljubljani električno centralo? To je zopet S. L. S. Tukaj v sredi Ljubljane, v Ljubljani bomo mi električno centralo zgradili za Ljubljano in okolice. Mi smo sovražniki Ljubljane, ker hočemo ne samo okolici, ampak tudi Ljubljani dati ceneno luč, dobro luč in dobro in ceneno gonilno silo, liberalci pa, ki so Ljubljancem dali slabo in drago luč in drage motorne sile, so pa zato prijatelji Ljubljane! (Živahna veselost.) Seveda, kakor hitro so liberalci videli, da hočemo mi napraviti električno centralo v Ljubljani, so pa naenkrat rekli: To je naša stvar, to bomo mi naredili. Torej to je nekako prilasčenje naše duševne lastnine. Dobro, naj bo, ampak jaz Vas vprašam: Ali je liberalna stranka doprinesla sposobnostno izpričevalo, da je ona poklicana, delati električno centralo v Ljubljani? Jaz mislim, ravno nasprotno, da je s svojo ponesrečeno elektrarno, ki jo je že napravila, doprinesla neizpodbiten dokaz popolne svoje nesposobnosti, ravnotako, kakor s hotelom »Tivoli«. (Živahno pritrdjevanje.) Torej, gospoda moja, jaz mislim, da je edino na mestu, da izpelje to stvar dežela, ker ima služiti ta centrala v splošno korist Ljubljane in okolice (Klici: »Tako je!«), kajti Ljubljana in okolica — temu mora vsak pameten Ljubljanečan pritrditi — se skupaj držita in tu se gre za solidarne interese. (Pritrjevanje.) Nikakor pa ni stvar taka, kakor jo, hoteli Ljubljano obdati s kitajskim zidom, slikajo liberalci, češ, mi imamo popolnoma drug interes kakor okolica, stvar, ki je v korist okolici, je v škodo Ljubljani in podobno. Gospodje, naravnost politično perverzna je misel, da mora Ljubljana vedno tako majhna ostati kakor je, in da to zahteva korist Ljubljane. Nasprotno je res: Ljubljana mora postati večja, mora rasti, naše središče mora biti veliko mesto (Živahno pritrdjevanje), to je naš program, in zato nam pa pravijo naši nasprotniki, da smo sovražniki Ljubljane.

Kakšni prijatelji Ljubljane so liberalci, to nam je ljubljanski župan povedal v deželni zboru kranjskem. Dva prizora sta bila najveličastnejša v deželni zboru kranjskem v zadnjem zasedanju. Teh dveh prizorov ne bom nikdar pozabil. Eden teh prizorov je bil, ko je prijatelj dr. Krek razkrinkal svoje obrekovalce, — to je bil prizor, veličasten prizor, ki se ne dá popisati. Drugi teh najimenitnejših obeh prizorov pa je bil, ko je vstal ljubljanski župan v debati o inkorporiranju Spodnje Šiške v Ljubljano in nam podal naravnost pretresljivo sliko o finančnem položaju mesta Ljubljane. (Klici: »Čujte!«) Jaz sem že preje vedel, da slabo stoji z Ljubljano, ampak da tako slabo stoji, to mi je šele ljubljanski župan povedal. (Živahna veselost.) Nobenega govora nisem s tako pozornostjo poslušal, kot ta govor ljubljanskega župana.

»Kmalu bi pozabil. Vi imate srečo z vašim spomenikom ranjcega carja Aleksandra. Bodo darovi, vi naročite, postavite, lahko si zraven opomorete.«

»Ni se mi šlo za to, ampak za spomin velikega osvoboditelja.«

»Ej, brate moj, z drugimi igraj komedijo,« se je nasmehnil. »Zadišal ti je denar in hočeš se odelbiti. No, ali že imaš kaj?«

»Vraga imam, ne denarja,« se je pomračil pop in povedal prizor na verandi pri Zvečičevih.

Načelnik je med pripovedovanjem od časa do časa bučil v smeh, slednjič pa dejal:

»To je »molodiec« Revski, »slavni malčik«... a vi, Mihael Vladislavovič, ste se obnašali kot otrok... kako morete med nami služiti, če nič ne znate.«

»Kaj ste si zopet izmislili, Foma Aleksandrovič,« je rekel z razdraženim glasom.

»Jaz, batjuška, hvalim vaš načrt, toda izpeljali ste ga neumno.«

»Razložite mi, načelnik,« je rekel skoraj jezno.

»Le mirno, Mihael Vladislavovič,« opomnil ga je napol v šali, napol zares. »Hoteli ste denarja in odlikovanja, dobro, kdo izmed nas ne želi tega; toda začni modro, da se ne pokvari... Ali vi, Mihael Vladislavovič, mislite, da tu zares kdo da kopejko prostovoljno... saj so sami Poljaki in uporniki.«

»Torej kaj početi?« je vprašal mirneje.

* Fant.
* Deček.

Prijatelji moji, naravnost obupno, v srca segajočo sliko nam je s pretresljivimi besedami podal ljubljanski župan o finančnem in gospodarskem položaju ljubljanskega mesta. In vendar ima Ljubljana iz vseh občin naše dežele največjo davčno silo in gospodarsko moč, — a kljub temu ta popolna finančna katastrofa, o kateri je govoril ljubljanski župan! Nagromadil je pred našimi ušesi milijone in milijone, katere da rabi in jih od nikoder vzeti nima. Vedni refren njegovega govora je bil: Mi nič nimamo, mi smo »ferti« (Veselost) in, gospodje, to je govoril župan ljubljanski, voditelj narodno-napredne stranke, tiste stranke, katere je skozi desetletja neomejeno gospodarila v Ljubljani, tiste stranke, ki je prevzela, ko je nastopila v Ljubljani vlado, 6% občinske doklade, 6% je bilo doklade na direktne davke, prijatelji, ko so liberalci zagospodarili na ljubljanskem magistratu —, in danes jih je 35%. Doklada se je torej zvišala na skoro šestkratni znesek, na šestkratno visokost in vendar ni nikjer nič denarja, in ljubljanski župan toži: Nimam, nimam, nimam, mi smo »ferti«. Prijatelji moji, gospodje volilci, tukaj naj govore liberalni listi, ki tako radi govorijo o »konkurzih«, češ, da bo dežela šla v konkurz in ne vem kaj še vse za ene bedastoče, tukaj naj študirajo in naj rabijo svoje jim tako priljubljene izraze (Klici: »Tako je!«) ter naj se vglobijo v prazne občinske blagajne ljubljanske. Gospodje, nam, če je dežela imela plačati milijone, še nikdar ni padlo v glavo reči, da dežela nima denarja. Mi imamo zmemom na razpolago, kar je treba, in kljub temu, da se izvrši toliko ogromnega dela, da se je toliko in toliko milijonov porabilo za razne občekorisne naprave, za vodovode, ceste, itd., itd., kljub temu niti za vinar nismo dvignili doklade na direktne davke — v veliko jezo naše nasprotne liberalne stranke seveda, ki nas je vedno prijazno vabila, češ, dajte no zvišati doklado. (Živahna veselost.) In kljub temu, da imamo za najrazličnejše stvari velikanske stroške v deželi, se nič ne bojim in vem, da bo dežela zmirom, kar je dolžna, tudi plačala. Ljubljanski župan pa pravi: Jaz ne morem plačati. (Smeh.)

In vidite prijatelji, v čem je še liberalna stranka pokazala vso svojo konfuznost in svojo popolno nesposobnost, razumevati velika gospodarska vprašanja — to je ravno pri veliki akciji za izrabo vodnih sil v deželi. Kako nesposobno je stališče te gospode, naj Vam znači ta-le zgled. Na Završnici so dela v velikem delu že dovršena, in sedaj pride liberalen deželni odbornik in predlaga, naj se dela ustavijo. Pol milijona kron se je sicer zgradilo, pravi, pa pustimo tega pol milijona. (Veselost.) Vidite, pol milijona kar tja zagatati, to je vsa liberalna modrost. In potem so v deželni zboru liberalci vedno vpili, kako si upa dežela graditi električno centralo, češ, da nima še koncesije; od deželne vlade sicer, da jo že ima, ampak ta, da zmirom drži s S. L. S. (Veselost.), ampak od ministrstva, so rekli, kjer nimate takega vpliva, ne boste dobili koncesije. Zato naj bi bili mi dela ustavili, in v svojih listih so liberalci celo trdili, da so dela že ustavljena. (Klici: »Liberalne laži!«) Ali mi se tega nismo prav nič strašili, da nimamo koncesije in smo mirno delo nadaljevali, ker smo vedeli, da koncesijo moramo dobiti, in res smo en dan, predno smo narazen šli v deželni zbor, dobili sporočilo, da je tudi ministrstvo dalo koncesijo, kakor je bilo samoposebi umevno. (Odobranje.) Sicer je pa to stvar, katero bo najbolje vedel razlagati gospod deželni odbornik dr. Lampe (Živio-klici), ki je sicer majhne postave, ampak velik v podjetjih. (Ploskanje in ponovni Živio-klici.)

Sedaj pa, častiti gospodje volilci, neko splošno opazko. Liberalna stranka, sem dejal, nima pokazati čisto nič poglobitve dela izza dobe zadnjih pet let, pa tudi od poprej ne. Vse njeno delovanje obstoji samo v nergljanju, »kritiziranju« in v oviranju našega dela. Ko se je šlo za najvažnejše zakone, ki pomenjajo naravnost epohalen napredek naše dežele, doživeli smo vedno samo sitnosti in težave in nergljanje od strani tiste stranke, ki se imenuje narodno-napredna stranka. Omenjam samo novi občinski zakon, ki pomenja vendar velikanski napredek, dalje cestni zakon, lovski zakon, katerega so liberalci v začetku še celo obstruirali in za katerega so šele nazadnje glasovali, ko so videli, da vse nič ne pomaga. Omenjam še druge važne postave, n. pr. šolski zakon, ki pomenijo velik napredek za našo deželo, ki so pa vse samo odpor naše pri liberalni stranki, ki se imenuje »napredna« menda zato, ker napredek dosledno zavira. (Živahno pritrdjevanje.)

Sedaj pa, gg. volilci, k drugi točki liberalnega »deja«. Vi vsi, prijatelji, se spominjate, s kakim velikanskim naporom smo morali izvojevati volilno preosnovo za deželni zbor kranjski. Vi vsi se spominjate, da je bilo treba večletnih bojev za to, v katerih je Slovenska ljudska stranka imela proti sebi vse, kar je imelo takrat kaj veljave v deželi, in, gospodje volilci, mi smo izvojevali volilno preosnovo. (Plo-

skanje in Živio-klici.) Splošno in enako volilno pravico smo zahtevali tudi za deželni zbor, te nismo mogli izvojevati, ker je deželni red, deželna ustava taka, da se nobena volilna reforma ne dá doseči, ako desetorica veleposestnikov ne ostane v zbornici. Treba ji je samo ven iti, in mi vsled tega nismo mogli, ako smo sploh hoteli vrata odpreti široki masi ljudstva, nič drugega kakor pripraviti teh deset gospodov tako daleč, da notri ostanejo in tudi glasujejo za volilno preosnovo, saj drugače ne bi bilo potrebne kvalificirane večine. Posledica tega je bila, da smo morali še pustiti teh 10 mandatov, ker je vsak teh gospodov rekel: Sklenite, kar hočete, ampak vzemite na znanje, da si glave ne pustimo odrezati. (Živahna veselost.) Torej s tem dejstvom je bilo treba računati, ker tega ni pri nas, da bi bili mogli žandarje v zbornico poklicati in reči: Kdor gre ven, ga bomo zaklali. (Veselost.) Sprejeli smo tedaj izvedljivo volilno preosnovo, s katero smo široki masi ljudstva na stehaj odprli vrata v deželni zbor. Največji odpor v našem večletnem boju za volilno pravico, še večji kakor pri veleposestnikih, ki so končno vendarle prej odjenjali, pa smo našli ravno pri tisti »napredni« stranki, ki je sedaj v zadnjem zasedanju deželnega zbora nastopila s čisto navadno komedijo in stavila, dobro vedoča, da je stvar neizpeljiva, nujni predlog za uvedbo splošne in enake volilne pravice za deželni zbor kranjski. Ja, prijatelji moji, za tako komedijo pa mi nismo glasovali. (Živahno odobranje.) Koderkoli je bila možnost, vpeljati splošno in enako volilno pravico — in ta možnost je bila dana na primer v državnem zboru, kjer je bila zadostna večina za to, — tam je ta »napredna« stranka nasprotovala z vso odločnostjo tej volilni preosnovi. Saj Vam je še v spominu, kako so naši liberalni poslanci, ko se je obravnavala splošna in enaka volilna pravica v državnem zboru, zagovarjali pluralni zistem, ki je med drugimi točkami zapopadel tudi to, da naj bi tisti, ki je samo eno leto služil vojake, imel dva glasova, tisti pa, ki je tri leta cesarja služil, pa samo en glas. (Veselost.) Torej tam, kjer je mogoče vpeljati splošno in enako volilno pravico, tam so ti gospodje dosledno zoper njo, tam pa, kjer vedo, da se ne dá uvesti, so pa zanj. (Veselost.) Zato so prišli v zadnjem zasedanju s tistim nujnim predlogom, mi smo pa bili proti njemu, ker smo rekli: Za tako komedijo mi nismo. (Klici: »Čisto prav!«) Kadar se bo pa možnost pokazala za uvedbo splošne in enake volilne pravice za deželni zbor, takrat, gospoda moja, bomo mi prvi zanj in jo bomo hitro, v 24 urah naredili, ampak takrat bo, to naprej povem, v liberalnem taboru jok in skripanje z zobmi. (Živahna veselost in odobranje.)

Liberalna stranka nam očita, da smo mi uvedli strankarsko strahovlado v deželni zboru in deželni odboru, in zlasti moj prijatelj dr. Lampe, ta velja za majhnega Robespierrea. (Veselost.) Ja, prijatelji moji, mi smo uvedli, ko je S. L. S. prišla na krmilo, ne strankarsko, ampak ljudsko vlado, vlado v prilog ljudstvu, v prilog splošne koristi. (Viharno odobranje.) To vlado smo mi vpeljali. Kakšna pa je bila vlada, ko je liberalna stranka skozi deset let tako ponosno vladala v deželni dvorci? Kako se je pa takrat nam godilo, gospoda moja? Toliko so nam liberalci še privoščili, da nismo brez knofov okoli hodili (Živahna veselost), to je pa bilo tudi vse. Drugače pa vprašam, ali so skozi vseh deset let enega samega pristaša naše stranke pustili kot uradnika v deželni dvorec? Kdor ni bil trikrat cimentiran kot liberalce (Bučna veselost), ni prišel v deželno službo. Druga pa sploh niso delali kakor klerikalce preganjali. Kako je že takrat dr. Tavčar imenoval našo stranko? Zgubljenega vrabca! (Ponovna veselost.) Podobne strankarske vlade se nam pač ne dá očitati. (Klici: »Nikakor ne!«) Seveda, da bi pa mi, ko smo prišli v deželni dvorec, vladali potem po volji liberalne stranke, katere je pri volitvah podlegla in katere ljudstvo ne mara, tega vendar nihče od nas ne more zahtevati. Mi vladamo popolnoma tako, kakor je prav za splošni blagor. Če gradimo kako cesto, hodi po njej lahko tudi liberalce, če zgradimo kak vodovod, bo vodo ravnotako lahko pil liberalce, v kolikor sploh vodo pije (Živahna veselost), in ravnotako je bolnica za vse in je tudi norišnica za vse. (Ponovna veselost.) Tudi šole, katerih je, odkar je naša stranka prišla na krmilo, na novo nastalo na željo ljudstva veliko število, so za vse odprte. Spominjam Vas pa, prijatelji moji, kako zanemarjena je bila ravno na šolskem polju poprej ljubljanska okolica. Tik pred durmi Ljubljane ste videli stare raztrgane kolibe, v katerih so bile nastanjene šole, in sedaj naj se pa pogledajo vse te ponosne stavbe, ki so se zgradile pod vlado S. L. S. (Klici: »Res je to!«) Pogleda naj se šolsko palačo v St. Vidu, novo šolo na Viču, v Spodnji Šiški ali šolo, ki jo gradi župan Oražem v Mostah, itd. Vse to naj se pogleda in spoznalo se bo, da je to resničen napredek. (Živahno pritrdjevanje.) Ni pa na-

predek tisto, kar dannadan vidimo v liberalnih listih: laži, natolcevanja, obrekovanja, podla častikraja. (Klici: »Tako je!«)

Prijatelji moji, tukaj, v taboru S. L. S., je napredek in reči moram, da pri vsem napredku, katerega je zasnovala S. L. S., smo našli vedno samo odpor in težave od strani takimiimenovalne narodnonapredne stranke. (Pritrjevanje.)

Prijatelji, jaz moram končati, ker predolgi govori nikdar niso dobri; sicer pa upam v tej volilni dobi še večkrat priti do besede. (Živio-klici.) Jaz pravim: S. L. S. nosi v deželi zastavo napredka in kdor je za napredek, bo šel s S. L. S. Kdor je pa za nazadnjaštvo, ta bo šel za liberalno stranko in za njenim priveskom. (Dolgotrajno burno odobravanje in ploskanje.)

Nato je govoril deželni odbornik dr. Evgen Lampe. Njegov govor priobčimo jutri.

Volilni shod v Moravčah dne 26. I. m.

(Iz Moravč.)

Pričetek shoda ob 7. uri zjutraj. Društvena dvorana nabito polna. Zupani in odborniki moravske doline domala brez izjeme; mnogo županov tudi od drugod. Zastopane vse občine brdskega okraja, po najboljših možeh, celo daljni St. Gotard-Čemšenik po g. županu. Navzočih nad 350. Predseduje g. dekan Bizjan.

V znanem liberalnem gnezdu v Moravčah so izlegli to-le igračo, ki jo liberalcem drugod za enake prilike resno in toplo priporočamo: Dali so natisniti v Učiteljski tiskarni — v Moravčah je nadučitelj začel rajnega dekana, Toman, ki gotovo nima s to rečjo nobene zveze! — na rdeč in zelen papir podle in nesramne psovke proti dr. Kreku, ter so te listke razstili po tleh. Žandarji dosedaj še niso izsledili krivcev. Ali jih bodo, ne vemo, da si moramo biti prepričani, da tudi v tem slučaju kršenje zakona z vso vmeno zasledujemo. Za nas je izid preiskave brez pomena, ker vsi vemo, kje so tisti nočni junaki, ki v temi skriti s papirjem posipljejo ceste. Izdamo pa tudi skrivnost, da ne more biti za našo stranko in naše poslance boljše agitacije, kakor je ta in ponovno prosimo liberalce: posnemajte moravske ponočne cestarje. Taka reč olupšuje ceste in obenem daje zaslužka zalomljeni Učiteljski tiskarni.

K shodu ni bilo nobenega liberalca, dasi je bil shod po listih in sicer javno naznanjen. Seveda tako kakor sploh med liberalci. Vse mogoče psovke, laži in obrekovanja na papirju. Oko v oko nikogar! Na eni strani možje, na drugi pomazan papir! Uspeh liberalne gonje med našimi možmi je naraščajoča zavednost in z njo zvezan pogum in navdušenje. Ni ga bilo še nikoli toliko ob nobenem moravškem shodu. Liberalci bi se obvarovali kasnejših nepotrebnih stroškov, ko bi bili prišli vsaj gledat na shod. Ni jih bilo in torej upamo, da tudi tega dobička ne bodo imeli od njega.

Dr. Krek je govoril o politiki in delu v državnem in deželni zboru ob gromovitem odobravanju vseh navzočih. Zveza med poslancema v okraju in med ljudstvom ni bila nikoli tako tesna, pristrčna, odkrita in nepretgljiva, kakor je zdaj. Naš državni poslanec so je zlasti lahko prepričal, da mu naši možje ne bodo dali samo svojih glasovnic, nego da ima že, kar je več, njihovo udano, prijateljsko zaupanje, njihova srca. Za ta učinek se liberalcem najodkritosrčneje zahvaljujemo in prosimo: Le tako naprej!

Dasi je imel jutranje opravilo v Kamniku, se je vendar udeležil shoda tudi dekan Lavrenčič, toplo pozdravljen, ki je ob soglasnem odobravanju tolmačil delo zadnjega deželnega zbora. Liberalcem priporočamo zanimivo preiskavo, ali ni bil morda avtomobil, ki se je pripeljal z njim, deželen. Če pa ni bil, je pa vsaj priložnost za novo laž proti korupciji in zapravljanju deželnega premoženja.

Shod je trajal nad dve uri. Po govorih se je sklepalo o kandidaturah. Soglasno in z burnim navdušenjem sta se postavila za kandidata dosedanja poslanca. Tudi v brdskem okraju bo zmaga S. L. S. sijajna, kakor še nikdar prej!

Iz seje kranjskega deželnega odbora

dne 25. oktobra 1913.

Naprava cevovoda, dobava avelh turbin po 1500 HP in dobava električne opreme za deželno električno centralo na Završnici se odda najboljšim in najcenejšim ponudnikom.

Sklene se zgraditi daljnovode in krajevna omrežja v lastni režiji.

Za obratno hišo za deželno elek-trarno na Završnici se kupi potrebni svet.

Vzame se na znanje, da ima vod-stvo gostovanja kr. zem. hrv. kazali-šta v deželnem gledališču v Ljubljani intendant sekcijni svetnik pl. Treščec in da je neposredno vodstvo drame po-verjeno g. Ig. Boršniku ter da je za-stopnik g. pl. Treščeca v njegovi od-sotnosti g. Fran Govekar.

Zgradba cevne jarka za vodovod v občini Moste pri Ljubljani se odda ponudniku Fischer & Kom. v Ljubljani.

Izdelava detajlnega projekta za skupinski vodovod Ribnica—Kočevje se poveri tvrdki Lončarič.

Sklep direktorija deželne banke o dovolitvi 140.000 K posojila cestnemu odboru v Idriji in o dovolitvi 150.000 K občini Moste za zgradbo nove šole se odobri.

Zastopnikom deželnega odbora v cestne okrajne odbore se imenujejo:

Cestni okrajni odbor Bled: Gabri-el Ferjan, posestnik v Ribnem; Janez Piber, deželni poslanec, Gorje; Ivan Markeš, posestnik v Bohinjski Bistrici (vstopi, ko bo obračun za zgradbo ce-ste Srednjavas—Fužine končan).

Cestni okrajni odbor Brdo: Janez Bergant, posestnik, Krasce; Franc Zupančič, župan, Dolsko; Ivan Cerar, župan, Brezovica.

Cestni okrajni odbor Cerknica: Lu-dovik Bonač, c. kr. poštari in posestnik, Begunje; Andrej Beričič, trgovec, Ra-kek.

Cestni okrajni odbor Črnomelj: Jo-sip M. Skubic, Črnomelj; Janko Bohte, posestnik, Zastava; Jurij Šterk, trgo-vec, Vinica.

Cestni okrajni odbor Idrija: Josip Billek, c. kr. dvorni svetnik, Idrija; Franc Didič, hotelir, Idrija; Anton Leskovec, posestnik, Jeličin vrh št. 18.

Cestni okrajni odbor Ilirska Bistri-ca: Martin Škerjanec, župnik, Prem; Ivan Jenko, posestnik, Topolec št. 21; Anton Boštjančič, posestnik, Harije 44.

Cestni okrajni odbor Kamnik: Va-lentin Benkovič, posestnik, Kamnik; Andrej Mejač, veletržec, Komenda; Ma-tija Willtschnigg, grajščinski oskrbnik, Križ.

Cestni okrajni odbor Kočevje: Martin Briški, posestnik in trgovec, Vast št. 21, občina Fara; Rudolf Scha-dinger, gozdni mojster, Kočevje; Jožef Obergföll, c. kr. profesor v pokoju, Kočevje.

Cestni okrajni odbor Kostanjevica: Janez Gnjezda, župnik, Velika Dolina; Jožef Gramc, posestnik, Vinji vrh, ob-čina Sv. Križ pri Kostanjevici; Ivan Krhin, župan v St. Jerneju.

Cestni okrajni odbor Kranj: Franc Kuralt, posestnik in gostilničar, Kranj; Ivan Brodar, posestnik v Hrastju pri Kranju; Anton Koritnik, župan v Cerkljah.

Cestni okrajni odbor Kranjska go-ra: Ignacij Hrovat, posestnik in občin-ski svetnik Jesenice; Josip Mulej, žu-pan in posestnik, Koroška Bela; Jožef Pintbah, posestnik v Ratečah 4.

Cestni okrajni odbor Krško: Dr. Janko Hočevar, župan, Krško; Andrej Pirc, posestnik, Ravne; Jožef Pfeifer, c. kr. poštari, Leskovec.

Cestni okrajni odbor Litija: Matej Rihar, dekan, Šmartno; Jožef Ranzin-ger, posestnik in mesar, Zagorje; Franc Drnovšek, župan v Hotiču.

Cestni okrajni odbor Ljubljanska okolica: Franc Juvan, posestnik, Sred. Gameljni; Franc Zitnik, posestnik, La-niše.

Cestni okrajni odbor Logatec: Fr. Istenič, posestnik, Gor. Logatec; Franc Maček, posestnik, Dol. Logatec; Alfred Körbel, gozdni mojster, Planina.

Cestni okrajni odbor Lož: Ivan Turk, posestnik, Lož; Franc Drobnič, posestnik, Hudi vrh, občina Bloke; Franc Modic, posestnik, Runarsko.

Cestni okrajni odbor Metlika: Mar-tin Matjašič, posestnik, Rosalnice 39; Davorin Vukšinič, oskrbnik, Metlika; Ivan Konda, župan občine Črešnjevec.

Cestni okrajni odbor Mokronog: Anton Zaman, posestnik, Dobruška vas; Anton Bulc, posestnik, Mokronog; Ivan Hladnik, državni poslanec, Tre-belno.

Cestni okrajni odbor Novo mesto: Franc Beg, posestnik, Gor. Sušice 1; Jožef Bojanc, posestnik, St. Peter; Her-man Gorjanc, grajščak, Ruperč vrh. — Za občini Brusnice—Orehovica se ime-nuje Franc Gazvoda, posestnik, Brus-nice.

Cestni okrajni odbor Postojna: Kri-žaj, St. Peter; Nik. Lenček, Postojna; Anton Srebotnjak, posestnik, Pred-ja.

Cestni okrajni odbor Radeče: Ja-kob Rižnar, župan, Radeče; Ludovik Bojec, župnik, St. Janž; Nik. pl. Gut-mannsthal, grajščak, Hotemež.

Cestni okrajni odbor Radovljica: Florijan Jane, hotelir, Radovljica; Fr. Valjavec, župnik, Leše; Jožef vitez Po-gačnik, državni poslanec, Podnart; Anton Frelj, občinski svetovalec, Brezje.

Cestni okrajni odbor Ribnica: Ja-nez Kaplan, posestnik, Dolenja vas št. 63; Franc Traven, župnik, Sodražica; Anton Pelc, posestnik in gostilničar, Ribnica.

Cestni okrajni odbor Senožeče: Ja-kob Turk, posestnik, Hrenovice 40; Iv. Bešter, župnik, Senožeče; Magajna, Go-renje Vreme. — Za občino Senožeče: Ivan Zelen, trgovec, Senožeče št. 187.

Cestni okrajni odbor Škofja Loka: Jožef Hafner, trgovec in gostilničar, Škofja Loka; Franc Weber, posestnik, Jesenovce pri Železnikih; Jožef Šubic, posestnik, Gorenja vas 30.

Cestni okrajni odbor Trebnje: Jo-žef Kek, župan, občina Velika Loka na Pljusk; Henrik Povše, župnik, Catež; Jožef Miklič, posestnik, Lukov št. 10. — Za občino Sela se imenuje: Franc Trunkelj, posestnik, Log št. 3, p. Za-gradec.

Cestni okrajni odbor Trzič: Franc Ahačič, župan v Trziču; Martin Dolžan, posestnik v Novakih; Peter Bohinjec, župnik v Dupljah.

Cestni okrajni odbor: Velike La-šče: Anton Hočevar, posestnik, Kom-polje 38; Stefan Petrič, posestnik, Dvor-ska vas 12; Franc Peček, posestnik, Velike Lašče 47.

Cestni okrajni odbor Vipava: Fer-dinand Škulj, posestnik, Vrhpolje; Fil-ip Trčelj, posestnik, Grivče pri Šturi-jah; Franc Andlovic, posestnik, Gradi-šče.

V cestni okrajni odbor Višnja gora: Janko Zupančič, župan, Višnja gora; Franc Pešec, župnik, Krka; Janez Ko-vačič, posestnik, Vrhovo.

Cestni okrajni odbor Vrhnika: An-ton Kobi, posestnik, Breg; Fran Tršar, župan, Vrhnika; Valentin Koritnik, posestnik, Priše pri Polhovem Gradcu.

Cestni okrajni odbor Žužemberk: Miha Legan, posestnik, Gradenc; Fr. Rus, posestnik, Zafara; Janez Arhar, posestnik, Trebčavas.

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 27. oktobra. Iz Konopišta se je včeraj nemški cesar pripeljal dopoldne na Dunaj, da obišče našega cesarja. V Schönbrunn, Hietzingu in v Penzingu so razobesili zastave. Na tisoče ljudi je tvo-rilo kljub slabemu vremenu gost špalir od postaje Penzing do Schönbrunn. Na ko-lodvoru Penzing je stala častna stotinja 16. pešpolka z zastavo in z godbo. Ob 10. dop. so se na kolodvoru zbrali dostojan-stveniki, med njimi več nadvojvodov. Ce-sar Franc Jožef se je pripeljal oblečen v prusko uniformo generalnega feldmaršala. Občinstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Točno ob 11. uri dopoldne so cesarju ja-vili, da je vlak nemškega cesarja avizi-ran. Cesar je stopil k tračnicam, godba zaigra »Heil Dir im Siegeskranz«, počasi se vlak pripelje. Cesar Franc Jožef stopi k salonskemu vozu in sprejme nemškega cesarja, ki je bil oblečen v avstrijsko ge-neralsko uniformo. Oba cesarja je mno-žica navdušeno pozdravljala, ko sta se pe-ljala v Schönbrunn. Cesarja sta se ljubez-njivo zahvaljevala za vvacije. Za kočijo, v kateri sta se oba cesarja vozila, so se pe-ljali nadvojvode in suite. Okoli 12. ure opoldne sta se pripeljala oba cesarja v Schönbrunn, kjer so nemškega cesarja po-zdravile nadvojvodinje. Cesar Franc Jožef je nato spremil svojega gosta v sobe za tuje in se nato v svoje prostore podal, kjer ga je kmalu nato obiskal cesar Vi-ljem, s katerim sta se nato več časa sama razgovarjala. Ko sta se cesar Franc Jožef in cesar Viljem peljala v Schönbrunn, je neki mlad mož, neki strojni delavec, stopil h kočiji in izročil našemu cesarju pismo, s katerim pozdravlja vladarja. Cesar Franc Jožef je pismo milostljivo sprejel. Policijski agenti so mladega moža prijeli, a ga zopet izpustili, ko so ga posvarili. Nemški vojaški ataše je na ukaz nemškega cesarja položil krasne vence na krsti rajne cesar-ice Elizabete in rajnega prestolonasled-nika Rudolfa. Popoldne se je nemški ce-sar podal v palače nadvojvodov in nad-vojvodinj, kjer je pustil svoje posetnice. Tudi v zunanjem ministertvu je cesar Vi-ljem pustil svojo posetnico. Nemškega ce-sarja so, ko se je po Dunaju vozil, povsod prirčno pozdravljali. Cesar Viljem se je peljal nato v nemško poslaništvo na čaj, kjer se je več časa z našim zunanjim mi-nistrom Berchtoldom razgovarjal. Zvečer je bil v Schönbrunnu dine, ki sta se oba vladarja in člani vladarske hiše udeležili. Ob 9. uri zvečer se je nemški cesar od-peljal s Penzinga. Na posebno željo nem-škega cesarja je odpadlo oficijelno slovo na postaji Penzing.

Kupujte le vžigalice: U korist obmejnim Slovincem!

Deželne volilne na Badenskem. Poraz rdečega bloka.

Vsa Nemčija je z veliko napetostjo pričakovala izida letošnjih deželnih volitev na Badenskem. Saj je bilo zadnji čas ravno Badensko obljubljena dežela svobodomi-selstva in socialne demokracije, saj se je tu porodila in izvedla ideja o ozki volilni zvezi med svobodomiseltvom in socialno demokracijo in se ustanovil takozvani rdeči blok. Le-ta je pri letošnjih deželnih volitvah uporabil vse svoje sile, da bi do-bil dvetretjinsko večino, da bi potem v deželnem zboru spravljal skozi zanj ugodno volilno reformo po proporcijem načelu (doslej je veljal za izvoljenega tisti kan-didat, ki je dobil nadpolovično večino od-danih veljavnih glasov). Toda blok je na-pravil račun brez centruma.

Voditelj centruma, župnik Wacker, je organiziral odpor proti rdečemu bloku in s svojo taktiko dosegel, da se je doberšen del zmernih liberalcev ločil od bloka in postavil svoje lastne kandidate. Centrum je že pri glayni volitvi opustil imenovanje lastnih kandidatov v vseh tistih okrajih, kjer bi z njimi ne mogel prodreti ter je s svojimi glasovi pomagal do zmage kandi-datom blokovih nasprotnikov. Ta modra centrumova taktika je obrodila bogate sa-dove. Volitve z dne 21. oktobra so prine-sle rdečemu bloku uničujoč poraz. Na-sprotniki bloka: centrum, konservativci in narodni liberalci z desne so si koj pri pr-vem naskoku priborili večino, to je 37 od 72 mandatov. Dosedanja večina bloka je šla v kose. Najboljše je izšel iz volitev cen-trum, ki si je priboril 29 mandatov proti 23 leta 1909. Tudi konservativci so svoje posestno stanje zvišali od 3 na 5 manda-tov. Izvoljeni so bili tudi trije liberalni na-sprotniki bloka. Blokovi so dobili vsega vkup 15 mandatov, namreč: narodni libe-ralci z leve 5, naprednjaki 1 in socialni demokratje 9 mandatov. Potrebnihi je 20 ožjih volitev, pri katerih bo pač večinoma zmagal rdeči blok, toda to ne more več predručati dejstva, da je prejšnja bloko-va večina uničena.

Posebno očividno je nazadovanje so-cialnodemokratskih volilnih glasov. Med-tem ko so centrumovi volilci narasli za 25.000 glasov (dobil je 116.153 glasov proti 91.176 leta 1909), je socialna demokracija izgubila 12.000 glasov (74.078 proti 86.078 leta 1909).

Ta izid badenskih deželnozborskih volitev bo najbrže merodajen za bodoče državnozborske volitve.

SRBI ZAPUSTILI ALBANJO.

Belgrad, 27. oktobra. Uradni srbski brzojav je v soboto poročal: **Danes opol-dne so se vse srbske čete umaknile iz Albanije do po londonski konferenci določene meje med Albanijo in Srbijo.** (S tem je rešen tudi avstrijski ultimati, stavljen Srbiji.)

ZA PRESTOP BULGAROV H KATOLI-ČANSTVU.

Sofija, 27. oktobra. »Večerna pošta« se vztrajno zavzema za to, da se Bul-gari združijo s katoliško cerkvijo.

VOLITVE V ČRNI GORI.

Cetinje, 27. oktobra. Uradni list ob-javlja kraljev ukaz, ki razpušča skup-ščino in razpiše nove volitve za 11. ja-nuar; nova skupščina se skliče 28. ja-nuarja.

NEMŠKA DIPLOMACIJA O SPLOŠ-NEM POLITIČNEM POLOŽAJU.

Berolin, 27. oktobra. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše v svojem te-denskem pregledu: Navzočnost nem-škega cesarja v Avstriji je povzročila v časopisju našega zaveznika živahne iz-jave za razmerje zveztohe med Nemčijo in Avstrijo za trozvezo, ki se je ob zme-dah na Balkanu obnesla. Ti glasovi so našli pri nas odmev in smo hvaležni za v Avstriji zopet izkazano gostoljubnost našemu cesarju. S slogo trozveznih sil glede na posamezna vprašanja balkan-ske politike se gotovo splošni evropski mirovni politiki ni škodovalo. Goji se med krizo na orientu sporazumljenje med velesilami. V tem oziru je bil velike važnosti obisk ruskega zunanjega mi-nistra v Berlinu. Z nemškimi držav-niki je razpravljal o vseh dnevnih diplo-matičnih vprašanjih. Srbski politiki so ravnali modro, ker so glede na albansko vprašanje odnehali, kar se krije s sklepi v Londonu. Mir med Grsko in Turčijo se najbrže podpiše še preden mine en teden.

NAJETJE BULGARSKEGA POSOJILA NA DUNAJU.

Sofija, 27. oktobra. Zagotovljeno je, da najame Bulgarija pri neki dunajski banki posojilo 30.000.000 frankov. Bul-garski finančni minister Tončev je da-nes odpotoval na Dunaj, da se sklene definitivna pogodba.

GRŠKO-TURŠKA POGAJANJA.

Atene, 27. oktobra. Pododbor je iz-delal svoje predloge, ki se predložijo de-legatom. Vprašanje muftiev so rešili.

IZPREMEMBA USTAVE NA BAVAR-SKEM.

Monakovo, 27. oktobra. »Augsburger Postzeitung« poroča glede na vprašanje bavarskega kralja, da če se državni zbor, ki prične danes zborovati, izjavi za izpre-membo ustave, vlada morebiti že jutri predloži primerno predlogo, s katero se poviša princ-regentu civilna lista in se proglasi princ-regent za bavarskega kra-lja. »Bayerische Zeitung« poroča, da bo odprava regentstva že začetkom novem-bra parlamentarno rešena.

NEMIRI NA PORTUGALSKEM.

Madrid, 27. oktobra. Iz Lizbone se poroča: Tu so zaprli nekega Louisa Silvo, ki je nesel bombo. Neka druga brzojavka, ki je stroga cenzura ni opazila, poroča, da je policija v Baireru ob reki Tajo nasproti Lizbone zaplenila 260 krogelj. Ob hišni preiskavi pri odvjetniku Arnella so našli obtežljivo gradivo. Več dam družbe in ma-jorja Mago so zaprli.

AMERIKANSKO BRODOVJE V SREDO-ZEMSKEM MORJU.

Hampton Roads, 27. oktobra. Devet američanskih oklopnih se je pod po-veljstvom konteradmirala Bangerja od-peljalo v Sredozemsko morje.

Dnevne novice.

+ **Slovesno blagoslovljenje grosu-peljskega vodovoda.** Včeraj se je vršilo slovesno blagoslovljenje novega vodo-voda na Grosupljem. K slavnosti so prišli deželni predsednik eksceleuca baron Schwarz v spremstvu vlad-nega svetnika pl. Crona, okrajnega glavarja ljubljanske okolice; deželni glavar dr. Šusteršič in deželni od-bornik dr. Lampe. Pred hišo župana in deželnega poslanca Košaka so pričakovali došle goste preč. gosp. de-kan Terček, ves občinski zastop grosupeljski, gasilno društvo, šolska mla-dina ter dekleta in žene v narodnih nošah. Odtod je šel sprevod h gasilne-mu domu. Blagoslov je izvršil gospod dekan Terček ob asistenci gospoda Šo-larja, župnika lipoglavskega in go-spoda kaplana Šimnica. V pomenlj-i-tem govoru je potem dekan Terček raz-rožil namen slovesnosti, povdarjajoč, kako se veseli cerkev, katere zastop-niki so prvi prinesli plug v te kraje, vsakega pravega napredka tudi na gmotnem polju in ga blagoslavlja. Eksceleuca baron Schwarz je izrazil svoje veselje nad srečno uspehim delom in želel občini Grosuplje korist od vo-dovoda in splošen napredek. Govorili so še deželni glavar dr. Šusteršič, dr. Lampe in slednjič se je nadoči-telj Mar'n zahvalil županu Košaku za njegov trud pri zidavi gasilnega do-ma. Po slavnosti se je vršil družabni stestanek pri Košaku. Eksceleuca baron Schwarz si je dal predstaviti vse občinske zastopnike. V svojem nagovo-ru na občinski zastop je deželni pre-dsednik hvalil delo grosupeljske občine in ji čestital, da ima tako vrlega in modrega župana v osebi gospoda Ko-šaka. Deželni glavar je slednjič zahva-lil deželnega predsednika, ki je s svojo udeležbo pri tej slovesnosti pokazal, da mu je res pri srcu prosep naše dežele.

+ **Učitelji agitatorji.** Iz več okrajev dobivamo poročila, kako znani mladi-no-goji-učitelji izvršujejo zdaj svoj poklic. Va-dijo se v spisju po liberalnih listih in letakih; v računstvu, ko soštevajo svoje privržence in jih v svojih glavah poljubno množe, v živalstvu, ko pouču-jejo, kako bi se dalo za liberalno agitacijo posnemati krta; v poljedelstvu, ko tuhtajo uporabo gnojnice za politične boje, in v telovadbi, zlasti v prevra-čevanju kozolcev in v bežanju. Dopisni-kom bodi povedano, da ne nameravamo teh reči prijavljati v listu, nego da jih lepo devljemo na stran, ker se bodo zelo uspeš-no rabile ob drugi priliki. Za to priliki, ki pride takoj po volitvah, pa hvaležno sprejemamo tudi še naprej, kar se nam pošlje. Imenoma prosimo zlasti dopisnike iz brdskega okraja, naj ne zahtevajo od nas, da bi trtili prostor v listu z Ger-meki, Schmeideki itd. Naj bodo prepi-čani, da se bodo njihova poročila drugod mnogo uspešneje rabila.

+ **Liberalna stranka** je imela včeraj v Ljubljani shod svojih zaupnikov, ki je bil slabo obiskan. Liberalna stranka po-stavi v vseh okrajih svoje kandidate, o osebah pa še ni nič določenega in bodo to imeli določiti še zaupniki na deželi. Tudi kandidate v Ljubljani se prepuste okraj-nim odborom. Mnogo liberalcev bo torej za kandidate postavljenih, a malo izvolje-nih. Kompromis med liberalci in social-nimi demokrati je v toliko gotov, da na-stopijo v Idriji liberalci in socialni demo-kрати skupno in da bodo že pri prvi vo-litvi volili ali enega Kristanov ali pa Gan-gla. Tudi v drugih okrajih pride skoro go-tovo do takega skupnega nastopa, poseb-no v Ljubljani si liberalna stranka to želi,

da si v Ljubljani prihrani ožje volitve in s tem nekoliko denarja. Socialni demokratje v Ljubljani bodo kot reševalci liberalnega žaklja jako smešne figure.

Shod S. L. S. v Hotederšici. V Hotederšici se je vršil včeraj popoldne volilni shod, na katerem je govoril poslanec Gostinčar. Zborovalci so soglasno kot zaupnico S. L. S. obljubili glasovati pri prihodnjih volitvah za kandidate, ki jih postavi ta stranka. Shodu je predsedoval župan g. Petkovšek.

Priredbe Jugoslovanske Strokovne Zveze. V nedeljo dne 26. t. m. sta bila shoda J. S. Z. pri Devici Mariji v Polju (poročal delavski tajnik Mejač) in na Sori (poročala župnik Finžgar in Moškerc. 9. novembra priredi načelnost J. S. Z. socialen tečaj v Trzinu. Trajal bo od 9. ure popoldne do 12. in od 3. do 5. ure popoldne. Od 1. do 3. popoldne zboruje gorenjsko okrožje J. S. Z. V Črni na Koroškem je predaval 19. t. m. glavni tajnik J. S. Z. dr. J. Mohorič. Na prošnjo štajerskega okrožja J. S. Z. bo to zimo priredila S. K. S. Z. delavski tečaj v Celju. Tudi v Črni na Koroškem se še najbrž to zimo priredi celodnevni delavski tečaj.

Poročilo o III. veliki skupščini Slovenske Straže smo priložili sobotni številki »Slovenca«. Opozorjamo se enkrat na to poročilo s prošnjo, da vsi somišljeniki in vse somišljenice delo »Slovenske Straže« ob vsaki priliki podpisajo.

Umrli je pri svojih starih v Šleziji veleč. g. J. R. Kubinek, bivši župnik črnomaljski, v 39. letu svoje starosti. Duhovnim sobratom bodi priporočen v memento.

Odlikovanje. Na lasno prošnjo je upokojen generalni major g. Josip Tomšič p. l. Savskidol, poveljnik višjega artiljerijskega tečaja; ob tej priliki mu je cesar podelil viteški križec Leopoldovega reda.

Požar. Iz Adlišič 24. oktobra. Včeraj v četrtek popold. sta pogorela v Tribučah dva gospodarja in sicer Miha Dragoš h. št. 2, in Jure Cvitkovič, h. št. 3. Prvem, ki je odšel komaj pred par meseci v Ameriko, je zgorel pod, četudi z opeko krit, hiša in vsa krma in vsi pridelki, ki so bili že pod streho, in 40 K v gotovini. Zavarovan je bil menda za 1900 K pri »Dunavu« in neki graški zavarovalnici. Juretu Cvitkoviču pa, ki je tudi v Ameriki, pa je pogorelo prav vse, hiša, hlevi, svinjak in pod, vsa krma in vsi pridelki, ker je bilo tudi vse s slamo krito. Zavarovan je bil pri »Slaviji« za 2400 K. Zažgal je petletni sinček Mih. Dragaša, ki je zapalil slamo poleg stoga pri podu. Ker je ravno ta dan hudo jug vlekel, je bilo naenkrat vse v ognju, da ni bilo mogoče nič rešiti. Nesreča je toliko večja, ker sta oba ta posestnika pogorela tudi že 19. marca 1899. Tudi takrat je njima vse zgorelo. A bilo je vsaj v spomlad, zdaj pa v pozni jeseni in ko je skoraj vse že pod streho. Kam naj gresta ubogi družini čez zimo? Prvi pogorelec ima doma ženo, hčer, staro 20 let, in še štiri male otročiče, od katerih je poživalec najstarejši. Drugi pa ima starše, ženo z dvema malima otročičema in sestro. Boda je v resnici silna. Prosim vsaj belokranjske gg. župnike, maj bi imeli, če je mogoče, v kratkem eno nedeljo v cerkvi darovanje za ti ubogi družini. Tudi pri nas smo imeli skoraj vselej, če je kje v Beli Krajini kje ogenj provzročil škodo, darovanje za pogorelece. J. Š.

Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju se vrši v ponedeljek dne 10. novembra t. l. ob 6. uri zvečer v pisarni g. dvornege in sodnega svetnika dr. St. Lapajne, I. Bräunerstrasse 10. Ako zbor ne bo sklepčen, se vrši eno uro kasneje drug ob vsakem številu navzočih udov.

Poročil se je danes na Brezjah g. dr. Jančko Vidic, odvetniški koncipient v Radovljici, z gospico Josipino Resmanovo iz veleugledne rodbine Resmanov v Radovljici. Naše najiskrenejše čestitke!

Zvišanje voznin v Ameriko. Z Dunaja poročajo, da je »Avstro-Amerikana« zvišala voznino za potnike na palubi (pod krovom), in sicer za vožnjo iz Trsta v Kanado za 20 K in v Newyork za 10 K. — Iz Hamburga se poroča, da je tudi Hapag zvišala voznino v Newyork za 10 K.

Umrli je na Dunaju gospa Olga Arzt, rojena Eckel, soproga generalnega majorja.

Zagreški zbor — letošnja gospodarska razstava v Zagrebu — je imela stroškov 66.000 K., dohodkov pa 72.000 K. Poleg tega so paviljoni in vsa uredba zbora prirejani tako, da bodo zadostili za tri leta.

Slov. katol. akad. tehn. društvo »Danica« ima v sredo, 29. t. m., ob pol osmih zvečer v restavraciji Leithner (L. Auerspergstr. 6) svoj IV. redni občni zbor v 38. društvenem tečaju z običajnim dnev-

nim redom ter volitvami novega odbora in revizorjev.

Umrli je v Ložu dne 25. oktobra t. l. gospa Terezija Debelak v 86. letu svoje starosti. Blaga duša, ki je v svojem življenju mnogo trpela, naj v miru počiva! — Umrli je včeraj zjutraj v Beričevem občešpustovana gospa Katarina Jeran v 66. letu.

Fantastične vesti iz Zemuna. Belgrajski »Mali Zurnal« priobčuje pismo nekega prijatelja iz Zemuna, v katerem opozarja srbske oblasti, naj bodo previdne in pazijo na ljudi, ki prihajajo iz Zemuna v Belgrad. V Zemunu da je otvoril nekako »agenturo« bulgarski agent Naum Hristov in zbira krog sebe številne sumljive bulgarske življe, ki bojda prihajajo v Zemun za službo in zaslužkom, v resnici so pa revolucionarji, ki pripravljajo obsežne atentate v Belgradu, Avstrijske oblasti gredo Hristovu zelo na roko in so mu dale celo pravico izdajati potne listine v Srbijo. S temi izkazili se njegovi ljudje dan za dnevom vozijo v Belgrad. Med njimi so tudi ženske.

Umetne odredbe v zadevi izseljevanja. C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju je poslalo vsem županstvom naslednji dopis: Županstvo se s tem v lastno vednost in v takojšnji primerno obveščenju prebivalstva obvešča, da se imajo v prihodnje vse prošnje za podeljenje potnih listov za Ameriko tuoradno pismeno vložiti in na naslednje opremiti: Te prošnje se imajo s kolekom 1 krone kolekovati in priložiti se jim ima razun že sedaj običajne verodajnice, koje izgotavlja pristojno županstvo, še rojstni in krstni list, izgotovljen od pristojnega župnega urada. V prošnji se ima med drugim navesti: 1. ali ima prosilec v Ameriki obljubljeno službo ali drug dohodek, oziroma kake vrste in kje; 2. ali je za dotični posel sposoben; 3. ali ima potreben denar za potne stroške, in sicer najmanj 400 K; 4. za slučaj, da se ni dopolnil 20. leta, ali bode potoval z odraslim moškim spremljevalcem, oziroma s kom. Dotičnim podatkom se bode le tedaj verjelo, ako bodo potrjeni od pristojnega županstva. Županstvo bode tudi še imelo potrditi, je li ne obstoje drugi zadržki proti podeljenju potnega lista, n. pr. zaostale dajatve v javne namene, kazni, ki se še imajo prestopiti itd.

Tatvine. Predzadnjo nedeljo med 6. in 7. uro zjutraj, ko se je mudila branjevka Marija Oblak v Javorju v cerkvi, se je izvršil vlom v njeno prodajalno. Ukradenega ji je bilo nekaj mesa in klobas, hlebec kruha in iz nezaprte izbe iz miznice nekaj drobiža in v ruto zavita listnica z vsebino 40 K. Storišci so prišli na ta način v hišo, da so zvrtili pri vratih luknjo, skozi katero so potem zapah nazaj potisnili. Na sumu sta dva mlada domača fanta, ki pa tatvino odločno tajita. — V gozdu Mlaka, občina Zminec, stanujejo delavci lesnega trgovca Kunstela iz Vrhniče v lesenih odprtih kolibah. Med 7. in 12. uro, ko so delavci delali v gozdu, je posetil tat kolibe in iz njih pobral štirim delavcem obleko, srebrno uro in gotovino v denarju. Na sumu imajo nekega znanega postopača z Vrhniče, ki ga orožniki pridno iščejo. — V Zgor. Tuhinju je bila izpred »Klicabirtove« gostilne Janezu Žaubiju vzeta vreča posušenih gob v vrednosti 60 K. Na sumu je neki že večkrat kaznovani posestnik. — Posestniku Jožefu Šušteršiču v Iški je bila ukradena iz podstrešja obleka, vredna 100 K. Na sumu je neki delavec, ki je nekaj časa pri Šušteršiču delal, po storjeni tatvini pa neznankam izginil.

47. in 17. pešpolk. Zopet gre po listih vest, da bo pešpolk št. 47 iz Gorice premeščen v Inomost, ter da pride v Gorico kranjski 17. pešpolk. To bi se zgodilo prihodnjo spomlad.

S koso ga je zabodel. 24. t. m. je na travniku blizu domače vasi kosil 18letni posestnikov sin Franc Gabrijel iz Rodin pri Trebnjem. K njemu pride 17letni sosedov sin Franc Logar, s katerim sta živela v sovraštvu in sta se tudi sedaj začela prepirati. V prepiru je Longar baje potegnil nož, nakar je Gabrijel s koso zamahnil proti njemu in ga tako globoko zabodel v hrbet, da se je Longar zgrudil in na mestu umrl. Gabrijel se je sam izročil orožnikom.

Angažiran je za prvega kapelnika na mestno gledališče v Steyer gosp. Maks Unger.

Aretirali so orožniki znano »Johanco iz Vodice«. Kaj bo sedaj z napredno stranko, ko jim tik pred volitvami vzamejo tako odlično sotrudnico? Pri njej sta bila večkrat v »avdienci« »Narodov« in »Danov« urednik. Morda bode sedaj ona nadomeščala Johanco in potila telečjo kri. Procedura bo cenejša, ker krvi kupovati ne bo treba.

Pretrsljiva rodbinska žalost na Dunaju. Mati sebe in štiri otročiče zastrupila. Na Dunaju so našli v Burghartgasse št. 21 mrtvo 43letno postrežkinjo Berto Schwanger z njenimi štirimi otročiči v starosti 5 do 12 let. Žena se je od moža ločila, sledila je strašna beda in reva je zadušila sebe in otročiče s premogovim dimom.

Štajerske novice.

Liberalni učitelji skrajne fronte so baje dali dr. Kukovcu absolutorij, čeravno dne 16. oktobra ni govoril, ne glasoval s svojim liberalno-slovenskim klubom v deželnem zboru za zboljšanje učiteljskih plač. Kaj plače — liberalizem je prvo!

Avtomobilna zveza Maribor—Št. Lenart. Naše sobotno poročilo moramo v toliko popraviti, da avtomobil ne začne voziti se le 1. januarja, ampak se je zveza že otvorila v nedeljo 26. oktobra. Avtomobil vozi zjutraj vsak dan iz Maribora od gostilne pri pošti (vštric južnega kolodvora) ob 8. uri zjutraj in pol 4. uri popoldne. Iz Št. Lenarta pa vozi zjutraj ob 6. uri in ob 1. uri popoldne. Cena iz Maribora v Št. Lenart 2 K. Postaje: Leitersberg (gostilna Bauman), Pesnica (gostilna Ferk), Sv. Marjeta (gostilna Kramberger), Močna (gostilna Schicker), grad Hrastovec in Št. Lenart (glavni trg).

Dr. Milan — narodnjaštvo pa takol Na drugem mestu poročamo o novi avtomobilni zvezi Maribor—Št. Lenart. Po Mariboru, Št. Lenartu in okolici naznanja ogromni plakati razne podrobnosti o tej zvezi. Nemški listi vedo poročati, da je podjetnik te zveze glavar slovenjgoriških liberalcev dr. Gorišek. To je tisti velikan narodnjak! In ta »prodoljub« je dal svoje plakate tiskati v prononsirani nemški tiskarni Polde Kralikovi! Ali so se mu Celjani tako hudo zamerili? In za avtomobilne postaje je velik narodnjak dr. Milan »naštimal« skoro same najhujše nemškutarske gostilne ob cesti Maribor—Št. Lenart! Dr. Milan: Heil! Heil! Heil!

Jugoslovanska Strokovna Zveza je priredila včeraj dne 26. t. m. popoldne ob 5. uri v Št. Juriju ob juž. žel. shod za delavstvo v Čretnikovi gostilni v novi vasi. Govorila sta na shodu predsed. štaj. okrožja J. S. Z. Fr. Žebot in dr. Andrej Veble iz Celja, imenom domačinov pa g. Fr. Zličar. V kratkem se ustanovi skupina J. S. Z. za Št. Jurij in okolico.

Nevarno bolan leži že dalje časa pri usmiljenih bratih v Gradcu frančiškan o. Salezij Vodošek. Priporoča se duhovnim sobratom in vsem znancem v pobožno molitev.

Župnijo Št. Andraž pri Velenju je dobil č. g. Maks Ocvirk, sedaj kaplan v Vitanju.

Župnijo Radvanje je dobil č. g. Kristovič, dekanjski kaplan v Zaverčah ter bo 30. t. m. tam inštaliran. Na njegovo mesto pride provizor iz Radvanja č. g. Franc Božiček.

Sladkagora na štajerskem. Č. gosp. Franc Hribar ostane še eno leto na Sladki gori.

Bizeljsko. Resnici na ljubo se mora konstatirati, da se za vresničenje avtomobilne zveze Brežice—Dobova, Bizeljsko, Šentpeter pod Sv. gorami, Podstreda, Kozje, Podčetrtek—Šmarje, Grobelno najbolj trudi načelnik osnovalnega odbora g. dr. Stiker iz Brežic, ki je že mnogo čara in denarja za to žrtvoval. Stvar je strogo narodno-slovenska brez vsake primesi političnega strankarstva.

V Mariboru je bilo včeraj prav živahno. Predpoldne se je spustil v zrak zrakoplov »Steiermark«, kateri je plul z živinskega tržišča proti zahodu. — Ob 10. uri se je v ljudskem vrtu vršila nekaka razstava policijskih psov. — Popoldne ob 3. uri pa se je s tezenskega vojaškega vežbališča dvignil italijanski pilot Borgetti v zrak. Trikrat je srečno pri lepem in mirnem vremenu manevriral s svojim dokaj velikim aeroplanom. Pri četrtem vzletu pa se je zgodila nesreča. Ko se je vrtoglavo spustil na tla, je na kratk padel aeroplan z višine kakih 10 metrov na zemljo in se razbil. Borgetti si je z drznim skokom v stran rešil življenje. Aeroplan pa je poploma potr. Gledalcev, katerih je bilo na Tezu na tisoče, se je polotila vznemirjenost. Nekateri so celo začeli kričati. Na licu mesta je bilo takoj vojaštvo in brambovci ter sanitetni oddelek. — O nesreči aeroplana se nam dodatno danes še poroča iz Maribora: Aparat in motor sta bila pokvarjena. Dopoldne so poklicali nekega monterja, da je aparat nekoliko skrpucal. Žida pilota so svarili, da je letalni stroj pomanjkljiv, a je dvignil le nekaj metrov od zemlje v smeri proti železniški progi ter je padel na tla. Ognjegasci so stroj zopet prinesli na stari prostor. Čez pol ure se je dvignil 4 do 5 metrov visoko. Videlo se je, da se letalec boji, da zopet pade. Pri tretjem poletu se je dvignil 10 do 15 metrov visoko in padel naposled z višine 5 metrov na zemljo. Pilotu se

ni nič zgodilo. Gledalci so kričali: Denar nazaj! Giovanni Borgutti, tutti caputi! Zgodila bi se lahko velika nesreča, če bi aparat zaneslo med ljudi. Policija se ni prepirala o tem, ako aparat ni pokvarjen.

Prezgodaj — umrl. Mesar Fritz v Mariboru se ni umrl, kakor se nam je pomotoma poročalo, ampak je ležal le nekaj časa po nesreči v agoniji. Sedaj leži težko bolan v mariborski bolnišnici; ljudska prislovica pravi, da še bo Fritz sedaj dolgo živel.

VELIKO PONEVERJENJE PRI OGRSKIH DRŽAVNIH ŽELEZNICAH.

Budimpešta, 27. oktobra. Policija je zaprla načelnika delavnic Draskoczyja, oskrbnika Matijo Zimlerja in uslužbenca Ernsta Bikfalyja tvrdke Donrad & Comp. radi velikanskih goljufij v škodo ogrskih državnih železnic. Obdolženci so dobivali denar za blago, ki ga ni nikdar uprava železnic dobila.

KOLERA V RUSIJI.

Odesa, 27. oktobra. Minoli teden je v okraju Odesa zbolelo šest oseb na kolero. Ena oseba je za kolero umrla. Vseh oseb je na kolero obolelo 37; 15 jih je umrlo. V mestu Odesa zadnja dva tedna ni nihče na kolero obolel.

Primorske vesti.

Deželnozborska nadomestna volitev v Istri. Iz Poreča nam pišejo: Izvršilni odbor kluba deželnozborske večine istrske in ravnateljstvo društva »Unione Nazionale« sta sklenila, da kandidira namesto umrlega dr. Cleve v mestni skupini Vodnjan—Buzet—Pazin dr. Dominik Šbisa, odvetnik v Vodnjanu, ki je kandidaturu sprejel. Volitve se bodo vršile dne 16. novembra t. l.

Vladni komisar za Rovinj. Za Rovinj, mesto najzagrizenejših istrskih laških liberalcev in italijanskih iredentistov, bo, kakor se čuje, v najkrajšem času imenovan vladni komisar. Kakor je bilo že svoj čas poročano, je pri zadnji volitvi župana laška krščanska stranka, ker se volitve ni udeležila, preprečila izvolitev laškega liberalca župana.

25 letnica dušnega pastirstva. Včeraj 26. t. m. je praznoval veleč. gosp. Ivan Filipič, častni kanonik in dekan v Ločniku, 25 letnico dušnega pastirstva v Ločniku.

Imenovanje. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je bil gimnazijski profesor dr. K. Ozvald imenovan konservatorjem c. kr. arhivnega sveta na Dunaju za politične okraje Gorica, Sežana in Tolmin.

Po nedolžnem osumljenju detomora. Listi so poročali, da je neka Jos. Pančur z Viča pri Ljubljani, ki je služila za deklo v Palace Hotelu v Trstu, umorila svoje mladorojeno dete in ga skrila med hotelskim perilom. Žensko so seveda takoj zaprli, vsled česar posebno »Grazer Tagblatt« ni mogel zatajiti svojega veselja, da se med »vindišarji« gode take grozote. Sedaj so pa zdravniki dognali, da je dete umrlo naravne smrti in da ga je revna mati skrila samo, da bi se ognila sramoti. Pa nam omenjeni list morda prihodnjič postreže s kako nemško čednostjo iz štajerskih grap.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V ITALIJI.

Rim, 27. oktobra. Včeraj so bile v Italiji splošne volitve za 508 mandatov po novi volilni postavi. Število volilcev se je od 3.319.207 pomnožilo na 8.672.249. Voliti se je pričelo ob 8. uri zjutraj, skrutinji bi se moral pričeti ob 5. uri pop., če so pa bili volilci še navzoči, so se lahko volitve do 8. ure zvečer nadaljevale. Skrutinji se je moral do polnoči končati, če kakšna volilna komisija do polnoči glasovanja ni končala, je morala volilno posodo z glasovnicami in z zapisnikom izročiti sodišču, ki dokonča skrutinji. Urne so izšle in z žico zavarovane. Kandidiralo je približno 1300 kandidatov. V nekaterih okrajih si stoji nasproti celo 7 kandidatov. 60 bivših poslancev več ne kandidira. V 46 volilnih okrajih je po en sam kandidat bil postavljen. Ožje volitve bodo dne 2. novembra izvedli.

Danes opoldne smo dobili iz Rima brzojavko: Doslej je znanih 126 volilnih rezultatov; od teh je izvoljenih 72 pristavev ministrstva, 8 članov ustavne opozicije, 3 radikalc, 3 katoličani, 5 republikancev, 11 oficijelnih socialistov, 6 reformnih socialistov, 18 je ožjih volitev. Tekom današnjega dne bodo znani tudi drugi volilni izidi.

Volitve so se izvršile še precej mirno. V Ruvo so bili krvavi spopadi ter je bil ubit neki 14letni deček.

DEMISIJA ŠPANSKEGA KABINETA.

Madrid, 27. oktobra. Senat je v soboto s 106 proti 101 glasu odklonil pred-

In hoc signo vinces!

Novo! V tem znamenju bodeš zmagal! Te slika ima tudi slovenske napise. Novo!

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe od petka 7. do četrta 13. novembra.

Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesar Konstantin sprejme krst. Prikazen sv. križa. Bitka pri Laksa Rubra. Angeli se prikažejo in strašijo poganške bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija.

Solski mladini priporočljivo.

3222

U kinematografu IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1—3, 3—5, 5—7, 7—9, 9—11. V nedeljo tudi ob 10 1/2 zjutraj.

7 dni! Cene: K 1-00, 1-60, 1-30, 1-—, —60. 7 dni!

log, po katerem naj bi se vladi zaupnica izjavila. Proti zaupnici so glasovali konservativci in liberalni desidenti. Romanones je nato podal svojo demisijo.

Ljubljanske novice.

Ij **Umrli** je danes v deželni bolnici Ivana Paleček, 18 let stara hčerka trgovca iz Gorenje vasi pri Trati. — V deželni bolnici je umrla gospa Josipina Burger, mati brivskega mojstra Burgerja na Radeckega cesti.

Ij **S finančne prokurature**. Za koncipienta na finančni prokuraturi za Kranjsko je sprejet pravni praktikant dr. Just Garzaroli pl. Thurnlack.

Ij **Iz državne živinozdravniške službe**. Za višjega okrajnega živinozdravnika je ad personam imenovan c. kr. okrajni živinozdravnik Viktor Saitz v Ljubljani.

Ij **Paznika prisilne delavnice** **Bu-čarja** je deželni odbor odpustil iz službe. Dobili smo obširno utemeljitev tega koraka deželnega odbora. Dotične razloge bomo jutri priobčili.

Ij **Lov za odgoncem**. V petek je odgonski sprevodnik peljal v Sežano 25-letnega Tržačana Henrika Schrotta, kateremu so preskrbeli prisilno delavnico v Beljaku. Fant je bil med potjo prav miren, pravo laško jagaje. Seveda ni pa vedel, da so bili njegovi spremljevalci obveščeni, da je nevaren utekač. O tem je bil tudi obveščen občinski stražnik v Sežani, ki je točno počakal eskorto. Ko dospe odgonski sprevodnik na sežansko postajo, sta šla oba oblastvena organa z odgancem v občinsko pisarno. Med potjo se je pa odganelec nekaj premislil in v trenutku ga že ni bilo med spremljevalcem. Ujeti ga ni bilo mogoče. To je opazil nek poročnik, ki je bil tam s svojimi vojaki ter takoj odredil pogon na begunca. Vojaki so ga kmalu obkolili, prijeli in ga izročili oblastvenima organoma. Da je ta lov napravil gledalcem mnogo smeha, je umevno, in Schrott sam mora imeti pred svojo domovino zelo kosmato vest.

Ij **Prihodnji koncert** »Glasbene Matice« bo v soboto, dne 8. novembra. Sodelovala bosta dva odlična slovanska umetnika: znameniti baritonist hrvaške opere g. Marko Vušković in izvrstna koncertistinja gđc. Jelena Dokić iz Belgrada, bivša učenka znamenitega ruskega pianista Paul de Conneja.

Ij **Srbsko-bulgarski spor** se je prenesel tudi na umetniško polje. Bulgarski kiparji so sklenili izstopiti iz društva »Lada«, ki je doslej spajalo vse jugoslovanske umetnike in ki se je delilo v štiri oddelke, in sicer: hrvaški, srbski, slovenski in bulgarski. Bulgarski umetniki so izstopili iz »Lade«, češ, da so jugoslovanski narodi prelomili zvestobo napram Bulgarski. Imetje razpalega bulgarskega oddelka preide na bulgarsko umetniško društvo »Savremeno Izkustvo«. Zalostne posledice nesrečne bratomorne vojske.

Ij **Novi tiskovni zakon na Ogrskem**. Iz Budimpešte poročajo, da je v sobotni seji pravosodni minister predložil zbornici nov načrt tiskovnega zakona. Najvažnejša novost tega načrta je kolportaja: prodajanje listov po ulicah. Novi zakon urejuje tudi postopanje glede popravkov in obsega določbe proti »slamnatim« odgovornim urednikom. Kot zločin se označuje pisati proti komursbodi neresnične stvari tako, da mu povzroči škodo.

Zadnje vesti.

NADŠKOF STADLER PRI CESARJU. Dunaj, 27. oktobra. Danes je cesar sarajevskega nadškofa Stadlerja sprejel v daljši avdijenci. Po avdijenci se je nadškof izrazil, da ga je cesar zelo milostno sprejel.

BOLEZEN FINANČNEGA MINISTRA. Meran, 27. oktobra. Zdravje finančnega ministra Zaleskega se obrača na bolje.

RUMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK IN NJEGOVA SOPROGA NA DUNAJU. Dunaj, 27. oktobra. Rumunski prestolonaslednik in njegova soproga sta se s tremi svojimi najstarejšimi otroci danes za par dni pripeljala na Dunaj. Njima na čast je bil danes pri cesarju obed, katerega se je udeležil prestolonaslednik s soprogo in drugi na Dunaju bivaajoči člani cesarske rodbine.

TRUPLO PATRIARHA BOGDANOVIČA NAJDENO.

Solnograd, 27. oktobra. Včeraj so v reki Ache pri Lendu našli truplo pogrešane patriarha Bogdanoviča. Truplo je bilo popolnoma nago, samo na eni nogi je bil čevlji. Glave truplo skoro nič ni imelo. Svak umrlega je truplo agnosciral na zlatvi plombi.

LEGA NAZIONALE.

Poreč, 27. oktobra. Prihodnji občni zbor društva »Lega Nazionale« se bo vršil tukaj, in sicer zadnjo nedeljo meseca maja 1914.

DEMISIJA ŽUPANA V ČERNOVICAH.

Černovice, 27. oktobra. Tukajšnji župan je demisioniral.

MINISTER UMRL NA TIROLSKEM.

Inomost, 27. oktobra. V sanatoriju »Untermüsu« je umrl minister baron de Marchi dela Costa iz Buenos Airesa. Mrliča prepeljejo v Buenos Aires.

PEGoud V BEROLINU.

Berolin, 27. oktobra. Poletom predrznega letalca Pegouda je včeraj prisostvovalo najmanj pol milijona oseb. Vsi vlaki so bili prenapolnjeni. Na kolodvorih so se vršili nepopisni izgredi občinstva, ki je prodrlo policijske kordone in plezalo na strehe vozov ter se vozilo celo na odbijačih so se vozili ljudje. Dogodilo se je mnogo nesreč, ena deklica je mrtva. Na poljih in v gozdovih okoli letavišča je množica napravila silno škodo. Na poljih je uničen celo ves lov.

NOVA SENZACIJA V PARIZU.

Pariz, 27. oktobra. Pariz ima zopet novo senzacijo. Aretirali so trgovca z biseri Altschulerja, ki je, kakor pravi, »bisere na umeten način popravljal«, in take čudovito fino izdelane umetne bisere za pristne prodajal.

STAVKA MORNARJEV V BENETKAH.

Benetke, 27. oktobra. Včeraj so razorožili parnika »Nilo« in »Derna«. Mornarje so prisilnim potom odpeljali domov.

ZMEŠNJAVE V MEHIKI.

Mehika, 27. oktobra. Aretiran je neki stričnik bivšega predsednika Madera, češ, da je bil udeležen pri zadnjem komplotu. Aretirana sta tudi Maderova brata, katera postavijo pred vojno sodišče.

MESTO MONTEREY SE UDALO VSTAŠEM.

Brownsville (Teksas), 27. oktobra. Po došlih brzojavkah se je udalo mesto Monterey vstašem po obupnem pouličnem boju. Vstaši so po krutem boju porazili zvezne vojake, ki so hoteli mestu na pomoč.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V BELGIJI.

Antwerpen, 27. oktobra. Radi goste megle sta pri postaji Eckern trčila dva ekspresna vlaka s tako silo, da sta se obe lokomotive ena v drugo vpičili. Strojvodji obeh lokomotiv sta zadnji trenutek skočila na tla. En kurjač je mrtev, več potnikov je nevarno, 80 pa lahko ranjenih.

POTRES V SAN FRANCISCO.

San Francisco, 27. oktobra. Včeraj so čutili tu močan potresni sunek, ki je povzročil veliko paniko.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 27. oktobra 1913.

Pšenica za april 1914.	11 29
Rž april 1914	8 93
Oves april 1914	7 42
Koruza za maj 1914	6 28

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naša ljubljena hči, ozir. sestra in nečakinja, gospa

Paula Marn, roj. Jaklič
odvetnika vdova

po dolgoletni bolezni danes ob 8. uri zjutraj, prevedena s tolažil sv. vere, svojo blago dušo izdihnila. Pogreb se vrši v sredo 29. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Marije Terezije cesta šte. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, 27. oktobra 1913.

Josip in Franja Jaklič roj. Weber
starši.

Josip Jaklič
c. kr. nadporočnik,
brat.

Franja Jaklič
sestra.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Park.

Mohorjani! Ob sprejemu družbenih knjig darujte po desetinki »Slovenski Straži«!

Prodajalka

mešane trgovine, z dobrimi spričevali, večša slovenskega in nemškega jezika, želi službe takoj ali pozneje. — Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod »št. 3306«. (Znamka). 3306

Dr. J. DEMŠAR
specijalist za kožne bolezni

ordinira od 8. do pol 10. ure
" 3. do 5. ure,
ob nedeljah od 10. do 12. ure.

CERKOVNIK

išče službe v kakem mestu, gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cerkovnik št. 3303« 3303

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Dr. Janko Vidic

Josipina dr. Vidičeva roj. Resmanova

poročena.

Radoljci, 27. oktobra 1913.

C. kr. ministrstvo za deželno brambo na Dunaju.

K dep. XII., št. 4880 iz 1913.

Objava glede dobave topničarskih potrebščin za c. kr. deželno brambo.

Ministrstvo za deželno brambo namerava oddati za potrebo leta 1914 dobavo različnih topničarskih potrebščin in opravnih predmetov potom javnega razpisa, in vabi tem potom k vlaganju pismenih ponudb, ki naj se vložijo najkasneje do 20. novembra 1913 ob 10. uri dopoldne pri imenovanem ministrstvu (vložni zapisnik).

Dobavo zadevajoča objava iz katere se lahko posname vrsta in število predmetov, ki jih je dobaviti, predpisi glede vložitve ponudbe in splošni dobavni pogoji, je bila že v polnem obsegu objavljena v dnevniku »Slovenec« dne 25. oktobra 1913, št. 246.

Dunaj, v oktobru 1913.

Od c. kr. ministrstva za domobranstvo.

Št. 8990/V. z.

Poziv

nabornikom k zglastitvi.

Mestni magistrat glede rednega nabora leta 1914 razglašajo:

1. Vsem v Ljubljani stanujočim leta 1891, 1892 in 1893 rojenim mladencem, ne glede na njih rojstni ali pristojni kraj, se je osebno zglastiti

tekem meseca novembra 1913

v mestnem vojaškem uradu, v Mestnem domu, I. nadstropje

k zabeležbi.

2. Nabornikom, ki niso pristojni v Ljubljano, je prinesiti s seboj izkazila o rojstvu in pristojnosti (rojstni in domovinski list).

3. Začasno odsotne ali bolne nabornike smejo zglastiti starši, varuhi ali pooblaščenici.

4. Nabornikom, ki hočejo uveljaviti eno ali drugo v §§ 29 (duhovni in kandidatje duhovskega stanu), 30 (posestniki podedovanih kmetij), 31 (vzdrževalci rodbin) in 82 (učitelji in učiteljski kandidatje v nadomestni rezervi), dalje v § 20 (osiguranje le dveletne aktivne službe) v. z. navedenih olajšav, je opremljene prošnje od meseca januarja 1914 dalje do glavnega nabora vlagati pri pristojni politični oblasti, ali pa na dan glavnega nabora pri naborni komisiji (§ 45).

5. Za slučaj, da je pravica do olajšave po §§ 30 in 31 v. z. obstajala že pred nastopom aktivne službe, pa se do nastopa aktivne službe ni uveljavila, ne da bi se zamuda zadostno opravičila, stopi pravica do uvrstitve v nadomestno rezervo šele ob splošni izmeni moštva v veljavo.

6. Opremljene prošnje za nabor izven pristojnega nabornega okraja je vsekako vlagati o priliki zglastitve in obenem se lahko dokaže in uveljavi pravica do ene ali druge v §§ 29, 30, 31 in 82, dalje v § 20 v. z. navedene olajšave (§ 30).

7. Določila pod 4, 5 in 6 veljajo tudi za olajšila po § 82 v. z. za tam določeno prehodno dobo.

8. Opremljene prošnje za priznanje olajšave po § 32 v. z. (priznanje olajšila vzdrževalcem rodbin in kmetovalcem, ako nimajo polne postavne pravice po § 30 in 31 v. z.) je od meseca januarja 1914 dalje pa do nastopa aktivne službe vlagati pri pristojni politični oblasti. Za slučaj, da je pravica do olajšave obstajala že pred nastopom aktivne službe, pa se do nastopa aktivne službe ni uveljavila, ne da bi se zamuda zadostno opravičila, stopi pravica do uvrstitve v nadomestno rezervo šele ob splošni izmeni moštva v veljavo.

9. Kdor prezre dolžnost zglastitve ali sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more opravičevati s tem, da ni vedel za ta poziv ali dolžnosti, ki izvirajo iz vojnega zakona.

10. Nabornik, ki opusti zglastitev, ne da bi ga ovirala kaka nepremagljiva ovira, se kaznuje zaradi prestopka z denarno globo do 200 K, odnosno s temu primernim zaporom.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. oktobra 1913.

Država in stanovsko vprašanje.

Povodom otvoritve državnega zbora je nedvomno najrazveseljivejša okolnost, da se je zbornica takoj posvetila razpravi o malem finančnem načrtu; kajti obupen položaj uradništva zahteva nujne pomoči. Važnost tega koraka potrjujejo besni protesti »Arbeiterzeitunge«, ki bi bila namesto tega stvarnega dela raje imela brezkončne debate o vseh mogočih vprašanjih notranje in zunanje politike. Ta protest je treba pribiti, ker nam je najboljši dokaz za odkritosrčnost, s katero se soc. demokratična stranka bori za koristi državnih uradnikov, nastavljenec in slug. Ko se je nedavno na Dunaju vršil velik uradniški shod, da uradniki izrazijo svoje želje, je prišlo na shod nič manj kakor 15 poslancev te stranke, da bi iz vseh svojih moči hujskali uradništvo proti vladi in obema nemško-meščanskima strankama. Sedaj pa, ko so prišli v razpravo zakonski načrti, od katerih je odvisno pokritje za zvišanje plač, je soc. demokratično glasilo zavpilo in zahtevalo, da se te predloge zavlečejo! Tudi tedaj, ako bi razprava o političnem položaju podala najgloblje vpogled in bi ne bila samo prazno govoričenje, — ali bi imeli uradniki od nje kako korist? Upati je, da se bo to spoznanje uveljavilo tudi v uradniških krogih.

Seveda skrb države za njene uradnike ne sme biti zaključena s srečno rešitvijo malega finančnega načrta in službene pragmatike. Zvišanje plač ostane brez učinka, ako ga takoj požre zvišanje potrebnih izdatkov. Po dosežanjih izkušnjah je pa treba biti na to s precejšnjo gotovostjo pripravljen, zlasti z ozirom na stanovanjsko najemnino. Država naj bi zato storila korake, ki bi jamčili, da bodo vsote, namenjene za upostavljanje normalnih življenjskih razmer uradnikov, tudi svoj namen dosegle, ne pa končno služile le povišanju sveta za mestne stavbe. Seveda ima država sama korist od povišanih najemnin, ker se obenem avtomatično zviša hišnonajemninski davek; na to pa naša vlada k sreči ne misli, ker bi bila drugače tudi brez posebnega pokritja izvedla povišanje uradniških plač. Upati smemo torej, da prizadevanje za večje udejstvovanje države na polju stanovanjske preskrbe za uradništvo ne bo zadelo na finančnopolitične pomisleke.

Nekaj je država vsekakor že storila, zlasti uprava drž. železnice in tobačnica režija. Do konca lanskega leta je uprava drž. železnice za svoje uslužbence zgradila 466 hiš s 4373 stanovanji in so znašali stroški 247 milijonov kron; tačas je v delu nadaljnjih 53 hiš s 648 stanovanji za 52 miliona kron, in sicer so to vse skoz družinske hiše z največ 4 stanovanji in vrtovi.

Vse to pa je seveda razmeroma neizmerno malo. Državnoželezniška uprava je vrhu tega dotične hiše le deloma zgradila na lasten račun, drugače je pa le na ta način sodelovala, da je splošno koristnim stavbenim zadrugam izposlovala posojila iz fonda za preskrbo stanovanj. Deloma je tudi svoje hiše dala v najem stavbenim zadrugam pod pogojem, da preidejo hiše v njihovo last, kakor hitro bo plačana zgradbena glavica; na ta način bodo te prej ali slej zopet prišle na zemljiški trg.

To so polovične odredbe. Država mora skrbeti, da bo svojim uradnikom preskrbela službena stanovanja, ki za vedno ostanejo njena last in bodo za vedno odvzeta spekulaciji. Zgled naj ji bo pri tem dunajska krščanskosocialna mestna uprava, ki je od l. 1908. do 1912. kupila za 145 milijonov kron zemljišč. Zalibog, tiče pri nas višji uradniki večinoma še globoko v onem staroliberalnem naziranju, da je »promet z zemljišči« temelj zdravega gospodarskega reda in smatrajo preprečenje priraščanja vrednosti potom zemljiškega davka za grozno nesrečo. S temi zastarelimi nazori treba obračunati. Uradnikova plača po nemških pojmihi ni protivrednost za kako posebno delo, o čegar ceni bi se dalo debatirati kakor o ceni za stare hlače, kakor tudi država ni starihar, za katerega je cenen nakup najvišje načelo. Uradnik marveč v smislu službene prisega, ki je za socialne demokrate samo smešna starina, ki pa mora biti neomajna podlaga uradnikovega stališča, — posveti državi celo

svojo delavno moč v okviru službenega reda in prejme zato zagotovljenje sicer skromnega, a stanu primerne obznanke v obliki plače. Država ne sme ostati ravnodušna, ako bi se imel dejanski učinek zvišanja plač po drugostranskih vplivih zmanjšati in tako njeno delo za zboljšanje položaja uradnikov obrežuspešiti. Bil bi bistven napredek, ako bi se vsaj 4. del uradniške plače — toliko približno vzame stanovanjska najemnina — s preskrbo službenih stanovanj odtegnil tržni spekulaciji. Etično pojmovanje uradniških glasov bi na ta način le pridobilo.

GLASBA.

Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih. Dvajset pesmi v čast svetnikom. Za mešani zbor zložil Stanislav Premrl, stolni regenschori in ravnatelj cecilijanske šole v Ljubljani.

Part. 2 K 40 vin., glasovi po 60 vin. — Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Izdaja te zbirke je vzbudila v cerkvenoglasbenih krogih splošno pozornost. Prvič, ker je teh napevov zelo primanjkovalo, drugič pa, ker se odlikujejo po izvirnem slogu in zanimivi harmonizaciji. Skladatelj je krenil popolnoma samostojno pot in smer tako, da so ti napevi v vsakem oziru originalni in nenavadni. — Večinoma so zloženi tistim svetnikom in svetnicam na čast, katere naše ljudstvo posebno goreče časti. — Kaj laskavo so zbirko ocenili naši najodličnejši skladatelji, kakor: Foerster, Gerbič in dr. Kimovec ter jo cerkvenim zborom najtopleje priporočili.

To najnovejšo Premrlovo delo je posvečeno spominu smrti slovečega Gr. Riharja, ki je bil tudi duhovnik-organist v ljubljanski stolnici. — Dne 24. julija t. l. je minulo 50 let, odkar je Rihar umrl. — Njegovo življenje, delovanje in smrt sta opisala nadučitelj Rakuša in Levčnik. Prvi v knjižici »Slovensko petje v pretekli dobi«, drugi pa v treh številkah »Dom in Sveta« leta 1896., povodom odkritja Riharjeve spominske plošče na njegovi rojstni hiši v Polhovem gradu.

Zelo umestno bi bilo torej, da bi si to zbirko nabavili vsi slovenski cerkveni zbori, kakor sploh vsi prijatelji cerkvene glasbe. Z gojitvijo in proizvajanjem teh mojstrskih napevov bi se še posebno spominjali petdesetletnice smrti moža, ki si je kot prvi slovenski skladatelj na polju cerkvene in svetne glasbe pridobil neveljnih zaslug.

KUC

zdravniško priporočeno krtivoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-50. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurgične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar. I. kir. odd. dož. boln.

MLIN

na šest tečajev ob stalni vodi, zraven tudi nekaj njiv, se proda. Pojasnila daje lastnik Franc Glavan, mlinar Malo Globoko št. 10, p. Zagradec-Fužine na Dolenskem. 3276

Pozor! Vinski trgovci!

Zaradi opustitve vinske trgovine se proda po zelo nizki ceni 3177

hiša z gospodarskimi poslopji in z veliko vinsko kletjo

ter s celo vinsko opravo, v bližini ljubljanskega južnega kolodvora. Naslov pove upravnitvo »Slovenca« pod šteč. 3177. (Znamka za odgovor.)

Moderna damska konfekcija

kakor plašči, kostumi, hišne halje, vrhna krila v krasni izbiri po zelo solidnih cenah v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

3031

Št. 20.987.

3268 3

Razpis.

Za zgradbo napajališča za vas Glina, občina Bloke, okraj Logatec, na 3231 K 70 h proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predlože do

8. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečateni z napisom: »Ponudba za prevzetje zgradbe napajališča za vas Glina, občina Bloke«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jih brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu, Turjaški trg 1 v navadnih uradnih urah za znesek 1 K 30 h.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,

dne 21. oktobra 1913.

Ladnje novosti!

Priporoča se največja izbira jesenskih in zimskim kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice.

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, zimskih sukenj, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič, Ljubljana

Pred škofijo šteč. 19.

2734

„BALKAN“

trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba
podružnica LJUBLJANA

Dunajska cesta 33 (Centrala: TRST) Telefon št. 100

Zmerne cene.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Točna postrežba.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.